

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Asja Fabijan

Prostovoljno delo kot oblika neformalnega izobraževanja

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Asja Fabijan

Mentorica:izr. prof. dr. Maša Filipovič Hrast

Somentor:izr. prof. dr. Samo Pavlin

Prostovoljno delo kot oblika neformalnega izobraževanja

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Za vso pomoč in podporo pri pisanju diplomske naloge bi se rada zahvalila mentorici Izr. prof. dr. Maši Filipovič Hrast in somentorju Izr. prof. dr. Samu Pavlinu.

Prav tako gredo zahvale moji družini, ki mi je ves čas študija stala ob strani in me podpirala.

Prostovoljno delo kot oblike neformalne izobrazbe

Diplomska naloga obravnava prostovoljno delo v okvirih neformalne izobrazbe, saj le-ta v globaliziranem svetu predstavlja vedno bolj pomemben faktor. Neformalno izobraževanje zaradi vedno večje konkurenčnosti in hitrih sprememb na trgu posameznikom predstavlja dodano vrednost že pridobljenem znanju, prav tako pa jim lajša in izboljšuje pogoje vstopa na trg dela. Poleg tega, da je pri prostovoljnem delu v ospredju predvsem pomoč drugim in prispevek k razvoju novih civilnodružbenih organizacij, pa tovrstno delo posameznikom nudi tudi nove izkušnje, znanja in kompetence, ki se jih pri formalni izobrazbi ne da doseči. V prvem delu bomo predstavili formalno in neformalno izobraževanje, ter prikazali pristope priznavanja neformalnega izobraževanja v evropskem prostoru. V nadaljevanju se bomo posvetili prostovoljstvu kot takemu in preučili vzroke in motive za prostovoljstvo pri mladih, katere bomo uporabili tudi pri empiričnem delu.

Ključne besede: izobraževanje, neformalno, formalno, prostovoljstvo.

Volunteering as a form of non-formal education

The thesis describes the volunteering in non-formal education since it has become an increasingly important factor in the globalised world. Due to the growing competitiveness and rapid changes in the market, the non-formal education presents an added value to the already acquired knowledge as well as facilitates people's access to the labour market. In addition to the fact that the volunteering mainly focuses on helping others and contributing to the development of new civil society organisations, it also provides individuals with additional experience, knowledge and competence that can hardly ever be acquired through formal education. The first part of the thesis will present both formal and non-formal education. Then, the non-formal education recognition procedures in Europe will be described. Furthermore, the volunteering as well as the causes and motives for volunteering among young people will be introduced. They will be further examined in the empirical part of the thesis.

Keywords: education, non-formal, formal, volunteering.

Kazalo

1	UVOD.....	7
2	FORMALNO IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE.....	8
2.1	Opredelevanje formalnega in neformalnega izobraževanja	10
2.1.1	Formalno izobraževanje	10
2.1.2	Neformalno izobraževanje	10
2.2	Priznavanje neformalnega izobraževanja	12
2.2.1	Pristopi priznavanja neformalnega učenja v Evropskem prostoru	12
3	PROSTOVOLJNO DELO	16
3.1	Definicija prostovoljnega dela	17
3.2	Namen in cilj prostovoljnega dela v okviru neprofitnih organizacij	18
3.3	Prostovoljstvo med mladimi	22
3.4	Motivi za prostovoljno delo.....	27
4	EMPIRIČNI DEL	28
4.1	Metodologija.....	29
4.2	Organizacija Proyecto Amigo Marcelino Pan y Vino	30
4.3	Analiza	31
4.3.1	Funkcija vrednot	31
4.3.2	Funkcija razumevanja	32
4.3.3	Socijalna funkcija	32
4.3.4	Karierna funkcija	33
4.3.5	Zaščitna in stopnjevalna funkcija	35
4.4	Sklep.....	35
5	ZAKLJUČEK.....	36
6	LITERATURA.....	40
7	PRILOGE.....	42
	Priloga A: Intervju z osebo A	42
	Priloga B: Intervju z osebo B	45
	Priloga C: Intervju z osebo C	48
	Priloga Č: Intervju z osebo Č	49
	Priloga D: Intervju z osebo D	51
	Priloga E: Intervju z osebo E	53

Kazalo slik in tabel

Slika 3.2: Trikotnik blaginje.....	20
Tabela 4.1: Osnovni podatki prostovoljcev	30

1 UVOD

V času globalizacije pridobiva neformalno izobraževanje zaradi svoje praktične narave vedno večji pomen. Izobraževanja, ki potekajo v neformalni sferi, niso strogo določena z učnimi načrti in se lahko bolj prilagajajo spremembam trga. Priložnost za pridobitev neformalne izobrazbe ljudje vidijo v prostovoljnem delu, pri katerem se pridobijo kompetence, veščine in določena znanja, katera so lahko koristna pri kasnejši zaposlitvi.

Problem nastaja pri nezadostnem priznavanju neformalnega znanja, saj pri tej obliki izobraževanja ne pridobimo uradnega potrdila o končani doseženi stopnji. Če bi se neformalno izobraževanje upoštevalo enako kot formalno izobraževanje, bi določenim posameznikom to prineslo veliko večje možnosti pri vstopu na trg dela. Da bi se to zgodilo, je potrebno sodelovanje treh akterjev: izobraževalnih ustanov, podjetij in posameznikov.

Diplomsko nalogo sem tako zasnovala z združitvijo prostovoljnega dela in neformalne izobrazbe, kot dveh pojmov, ki se medsebojno dopolnjujeta in prepletata.

Namen moje diplomske naloge je predstaviti namen neformalnega izobraževanja in opredeliti prostovoljno delo kot obliko neformalne izobrazbe. Prostovoljno delo je lahko videno kot oblika pomoči ranljivim skupinam ali kot delo, ki ima pomen za skupnost in prispeva k izboljšanju kakovosti življenja v družbi. Ne glede na to, ali so vzroki za tovrstno delo altruistične narave ali ne, se prostovoljno delo vidi kot oblika neformalnega izobraževanja zato ga želim kot takega tudi raziskati.

V nadaljevanju bom v teoretičnem delu, kateri je večinoma podprt z domačo literaturo ter tudi z nekaj tuje, predstavila bistvene razlike med formalnim in neformalnim izobraževanjem, ter prikazala priznavanje neformalnega izobraževanja v Sloveniji in v drugih evropskih državah. Nadalje je v nalogi opisano tudi prostovoljno delo in njegova povezava z neformalno izobrazbo. Z raziskavo pa je podprto poglavje o prostovoljstvu med mladimi in načini pridobivanja neformalne izobrazbe.

Raziskovalni del naloge obravnava prostovoljno delo v tujini, zato so tudi podatki bili pridobljeni v tujini, podrobneje v Peruju.

V empiričnem delu bom predstavila intervjuje šestih oseb, ki so opravljali prostovoljno delo v Peruju. Z njim sem želela ugotoviti motivacijo prostovoljcev za opravljanje prostovoljnega dela in katere kompetence so pri tem osvojili.

Cilj moje diplomske naloge je, da s pomočjo teoretičnega in empiričnega dela ugotovim, kako sta neformalna izobrazba in prostovoljno delo med seboj povezana in da preko opravljenih intervjujev ugotovim zakaj se prostovoljci odločijo za prostovoljno delo in katere ključne kompetence prostovoljci pri svojem delu usvojijo.

Raziskovalno vprašanje je, kakšni so motivi za opravljanje prostovoljnega dela in katere so tiste ključne kompetence, ki jih prostovoljci z opravljanjem prostovoljnega dela pridobijo.

2 FORMALNO IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

Pojmu izobraževanje se je skozi celotno zgodovino pripisovalo pomembno vlogo. Predstavljalo je gibalno razvoja in napredka, predvsem pa je višja stopnja izobrazbe bila kazateljica sprememb v družbi. V zgodovini so se rezultati izobrazbe kazali na primeru hitro rastoče industrije in gospodarstva, danes v modernem svetu, pa je dvig izobrazbe tako na osebni kot na družbeni ravni, pomemben predvsem zaradi vse večje globaliziranosti sveta.

Kot menijo Barle in drugi, je izobraževanje v današnjem svetu pomembno, ker izboljšuje razumevanje in spodbujanje gospodarske rasti, izboljšuje socialne kohezije in zmanjšuje družbene neenakosti ter s tem pripomore k večji družbeni blaginji. Ravno zaradi te svoje pomembnosti, pa se izobraževanje srečuje tudi z nekaterimi problemi, ki so nastali v povezavi z globalizacijo in modernim svetom. Problemi, ki ob tem nastajajo so: kako dvigniti izobrazbeno raven prebivalstva, kako preseči težave, ki jih povzroča demografska slika, kako oblikovati ustrezno politiko vključevanja za migrante in kako preseči socialno polarizacijo (Barle in Širca 2008, 23).

Vsi ti problemi so kazalci globalizacije, ki spodbujajo posameznike k doseganju višje formalne izobrazbe. Po mnenju Alojzije Židan (2007, 22) ima globalizacija še dva ključna pojma, ki kažeta na to, kako pomembna je izobrazba. To sta pojma pretočnost znanja in premičnost znanja. Prvi predstavlja hitro širjenje informacijsko-komunikacijske tehnologije. Premičnost pa

pomeni, da oseba svoje znanje širi, nadgrajuje in ga pogloblja z informacijami, ki so mu na voljo.

Na drugi strani pa lahko opazimo, da kljub globalizacijskim učinkom in vse večji pomembnosti formalnega izobraževanja in znanja, pridobiva tudi neformalna izobrazba vedno večji vpliv v družbi.

Kot navajata Pavlin in Svetlik (2008, 8) lahko takšno vrsto znanja opišemo kot organsko, kontekstualno in zasnovano na praksi. Posamezniki naj bi se pri tem učili v vseh življenjskih obdobjih in na različnih področjih, s čimer pridobivajo in izboljšujejo svoje spretnosti, kompetence in znanje. Takšna vrsta učenja prav tako prispeva k aktivnemu državljanstvu in večji zaposljivosti, pomembno pa je dejstvo, da je povezano s spreminjanjem vrednostnega sistema posameznika in družbe (Pavlin in Svetlik 2008, 8).

Prav tako avtorja Pavlin in Svetlik (2008, 9) izpostavita dejstvo, da naj tradicionalni izobraževalni sistemi, ki jih lahko razumemo kot šole in fakultete, ne bi zagotavljali uspešnega prenosa znanja, saj formalna izobrazba, ki smo je deležni v teh ustanovah, temelji na pomnjenju dejstev. Ravno to pomnjenje dejstev naj bi predstavljalo problem, saj ga je lažje ocenjevati, težje pa ga je povezovati s prevzemanjem novih vedenjskih vzorcev.

Bolonjska reforma, ki je bila sprejeta nekaj let nazaj, se ravno zato usmerja v večjo praktično naravnost programov. Izobraževalne institucije namreč vedno bolj zanima, katere so potrebne kompetence za uspešno vključitev študentov na trg dela. Na drugi strani tudi bodoče delodajalce zanima, kako dobro ponudbo ustrezno usposobljenih diplomatov lahko pričakujejo (Pavlin in Svetlik 2008, 10).

Zaradi vedno spreminjajočih se trendov in potreb po delovni sili sta, kot smo lahko videli, tako formalno kakor tudi neformalno izobraževanje pomembna vidika v današnji družbi, ki se medsebojno prepletata. Samo formalna izobrazba ni več dovolj za služenje potreb na trgu dela in jo je potrebno preplesti z drugimi vidiki neformalnega znanja pridobljenega tekom posameznikovega življenja.

V nadaljevanju se bom podrobneje posvetila definiciji neformalne izobrazbe in ob enem poskušala poiskati vzporednice med neformalnim izobraževanjem in prostovoljskim delom. Opredeliti bom poskušala standarde za priznavanje znanja pridobljenega iz neformalnih praks.

Zaradi boljšega razumevanja neformalnega izobraževanja bom podala tudi definicijo formalne izobrazbe, katera želim, da služi zgolj kot dodatno pojasnilo temu kar neformalna izobrazba ni. Samemu pojmu kot takemu pa se ne bom preveč posvečala.

2.1 Opredelitev formalnega in neformalnega izobraževanja

2.1.1 Formalno izobraževanje

Če upoštevamo definicijo formalnega izobraževanja, ki nam ga podaja Unesco, potem je formalno izobraževanje strukturirano in kronološko urejeno izobraževanje, v katerem nastopata učitelj in učenec in je organizirano s strani izobraževalnih ustanov. Prav tako pomemben vidik pri formalnem izobraževanju je dejstvo, da se beleži vpis učencev. Je namerna aktivnost, ki vodi do vrednotenja in certificiranja (Jelenc 1992, 11).

Formalno izobraževanje je odgovor na sistematičen in organiziran izobraževalni model, ki ga opredeljujejo strukturirane norme in zakoni. V procesu formalnega izobraževanja sodelujejo učitelj, učenec in izobraževalna ustanova. Izobraževalne ustanove so administrativno, fizično in kurikularno organizirane in od študentov zahtevajo minimalno udeležbo v razredu. V kurikulumu je določen program, ki ga morajo učitelji in učenci upoštevati, vključno z vmesnim in končnim ocenjevanjem, saj je od tega odvisno nadaljnjo napredovanje v naslednjo fazo učenja. Ob zaključku formalnega izobraževanja se kot dokaz zaključne stopnje podelijo diploma ali druge formalne listine, kar je dokaz, da se je izobraževanje končalo. Ena izmed opaznih značilnosti formalnega izobraževanja je ta, da upošteva enosmerno metodologijo, katera pa ne zagotavlja zadostne količine aktivne udeležbe učencev samih. To je tudi ena izmed kritik formalnega izobraževanja, in tako na splošno formalno izobraževanje ne more prikriti svoje oddaljenosti od dejanskih potreb študentov in skupnosti (Zaki Dİb 1988, 3).

2.1.2 Neformalno izobraževanje

Neformalno izobraževanje kot tako ni nov pojav, saj je tovrstno izobraževanje bilo pomembno že v vseh obdobjih zgodovine. Že v antični Grčiji sta besedi vzgoja in izobraževanje bili povezani ne samo z razvojem posameznika in njegovo pripravljenostjo na poklic, pač pa so besedi povezovali tudi z osebnostnim in moralnim razvojem posameznika. Kot navaja Tadej Vidmar, je v antični Grčiji cilj izobraževanja bil formiranje »višjega« človeka, kar je pomenilo,

da je beseda izobraževanje v njihovem času dobila pomen oblikovanja posameznika v najširšem pomenu – informativnem in formativnem, kakor tudi osebnostno rast in duhovni razvoj kot rezultat vzgojnega in izobraževalnega prizadevanja, ki traja celotno življenje. Njihov cilj je torej bil, oblikovati odraslega človeka in ga voditi k »humanitas«, katere značilnosti so bile zmernost, samoobvladovanje in pravičnost. Moralni vidik v posameznikovem življenju je bil vidik, ki je zavzel vodilno funkcijo, ki so jo praviloma pripisovali čisti izobraževalni funkciji (Vidmar 2009, 37).

Kot smo omenili že na začetku, ni samo formalna izobrazba tista, ki je v današnjem času pomembna, pač pa je zaradi novih potreb in prilagajanj na trgu, vedno večji poudarek tudi na neformalnem izobraževanju. V modernem in močno globaliziranem svetu smo vedno bolj soočeni z okoliščinam, v katerih je izobraževanje postalo imperativ, ki omogoča ustrezno podreditev posameznika ekonomiji družbe, in postaja pogoj za ohranjanje njegove osnove zaposljivosti, z izobraževanjem pa se odgovornost prelaga na posameznike. Te novo nastale okoliščine pa sodobni kritik C. Laval opisuje kot družbo, v kateri so sfere družbenega življenja med seboj prepletene in kjer nobena sfera ni posvečena izključno eni obliki učenja, zato je dolžnost sodobnega človeka učiti se (Laval 2005, 70).

Po besedah Jelenca (1994, 56) je definicija neformalnega izobraževanja: »vsaka organizirana izobraževalna dejavnost zunaj formalnega sistema. Pri tem ni pomembno ali deluje samostojno ali kot pomemben del neke širše skupnosti, ki je namenjena izbranim učencem in zadovoljuje določene učne smotre.«

Med pomembnejše značilnosti neformalnega izobraževanja sodijo naslednje, ki sta jih navedla Becket in Hager (2006, 17):

- je organsko in holistično,
- je umeščeno v kontekst,
- je zasnovano na dejavnosti in izkušnjah,
- nastaja v situacijah, katerih glavni namen je učenje,
- sproža ga večinoma učeči se posameznik sam in ne učitelj ali mentor,
- največkrat je sodelovalno in skupinsko.

Neformalno pridobljenemu znanju se namenja vedno več pozornosti, saj se ga pogojuje z razvojem kariere in povečevanjem zaposljivosti posameznika.

Neformalno izobraževanje je vedno umeščeno v kontekst in predstavlja nek mehanizem, s katerim lahko pridobimo znanje izven institucionalnih okvirov v primerjavi z ostalimi, saj se poleg znanja pridobivajo tudi razne kompetence in veščine v povezavi s posameznikom in okoljem v katerem delujemo, zato lahko neformalno izobraževanje povežemo tudi s pojmom socialni kapital (Tomšič v Makarovič 2003, 31).

Socialni kapital predstavlja pomemben dejavnik v družbi, saj ga je možno aplicirati na različna področja družbenega delovanja. Povezujemo ga tudi s politiko in političnimi institucijami, saj se v smislu političnega delovanja nanaša na karakteristike družbene organizacije, kot so zaupanje, norme in omrežja, ki preko spodbujanja sodelovanja v družbi prispevajo k večji družbeni učinkovitosti. To pa so tudi ene izmed glavnih karakteristik neformalnega izobraževanja, saj je njegov pomen ravno ta, da predstavlja dodano vrednost formalnemu izobraževanju. Po drugi strani pa pomembno prispeva k osebnemu razvoju, krepitvi osebnostnih veščin, razvoju delovnih sposobnosti ter družbeni odgovornosti (Tomšič v Makarovič 2003, 33).

2.2 Priznavanje neformalnega izobraževanja

Priznavanje neformalnega izobraževanja je za posameznike pomembno predvsem z vidika olajšanja in izboljšanja pogojev za vstop na trg dela. Problem je, da imajo posamezniki delovne izkušnje in številna znanja ter spretnosti, nimajo pa uradnega potrdila o doseženi izobrazbi. Če bi se neformalno pridobljeno znanje upoštevalo enako kot se upošteva formalno znanje, bi določenim posameznikom prineslo veliko večje možnosti pri vstopu na trg dela in jim tako omogočilo večjo zaposljivosti ter tudi lažjo zamenjavo delovnega mesta (Širca in Omerzel 2006, 13).

Spoznavanje in priznavanje neformalnega izobraževanja je pomembno sredstvo za uresničitev programa vseživljenjskega učenja in za poznejšo preoblikovanje učenja, da se bolje prilagodi gospodarskim in ekonomskim potrebam 21. stoletja (EDU/EDPC 2007, 3).

2.2.1 Pristopi priznavanja neformalnega učenja v Evropskem prostoru

Werquin (2010) je dejal, da je trajnost sistema za priznavanje neformalnih in učnih rezultatov ter finančna podpora, od katere je odvisen, pogojena s splošnimi gospodarskimi razmerami, ki jih je treba nenehno upoštevati. Podatki povezani z demografijo, trgovino delovne sile, človeškim kapitalom in formalnimi sistemi izobraževanja ter usposabljanja, zagotavljajo primeren okvir za opisovanje praks pri priznavanju neformalnih učnih rezultatov (Werquin 2010, 5).

Študija OECD o priznavanju neformalnih in priložnostnih učnih rezultatov, katero opisuje Werquin, in v kateri je sodelovalo dvaindvajset držav (Južna Afrika, Nemčija, Avstralija, Avstrija, Belgija, Kanada, Čile, Koreja, Danska, Španija, Grčija, Madžarska, Irska, Islandija, Italija, Mehika, Norveška, Nizozemska, Češka Republika, Združeno Kraljestvo, Slovenija, Švica) je raziskovala priznavanje neformalnih učnih rezultatov kot eno izmed možnosti, da se posameznikom omogoči kvalificiranost (Werquin 2010, 5).

V Evropskem prostoru glavno povpraševanje po sistemih za priznavanje učnih rezultatov izhaja ravno iz trga dela. Na Škotskem se na primer to vidi pri določenih delih, ki so glede na starost in večšine kratko dostopne. Kar se kaže na zanašanje na pristope, ki vključujejo priznavanje neformalnega znanja. Na drugi strani je Belgija sprejela pragmatičen pristop in si kot cilj zastavila ujemanje znanj z potrebami na trgu in s tem povezovanje priznavanja neformalnih učnih rezultatov v zvezi s spretnostmi pri oskrbi s kratko ponudbo na trgu, hkrati pa ponuditi zaposlitve pri krajšanim skupinam in s tem doseči dva cilja naenkrat. Italija pa poudarja pomen vključevanja organov trga dela v zadeve, ki se nanašajo na učenje.

Prav tako sta v Sloveniji trg dela in strokovne kompetence bistvenega pomena. Priznavanje neformalnega znanja pa je posebej namenjeno zaposlovanju delavcev in njihovega spodbujanja pri zaposlovanju. Prav tako je v nekaterih državah moč opaziti, kako povpraševanje po znanju, spretnostih in kompetencah presega ponudbo (Werquin 2010, 5-8).

V Švici, Nemčiji in Avstriji, je učenje na delovnem mestu pomembna komponenta neformalnega usposabljanja in predstavlja sestavni del lokalne kulture. Predvsem Nemčija opozarja na svoj sistem stalnega poklicnega usposabljanja, ki ga opredeljuje kot neformalno učenje. Poleg tega pa zaradi nekaterih značilnosti, ki jih formalen sistem nima, ima na trgu dela včasih prednost priznanje neformalnih učnih rezultatov. To se redko dogaja na Madžarskem, saj država priznava, da njen formalen sistem še ni dovolj prilagodljiv, v Belgiji pa se na trgu dela kot verodostojna alternativna že priznava neformalno pridobljena izobrazba. Na Češkem še niso predvideli priznavanje neformalnih učnih strategij, saj je prvoten uradni sistem v državi

odličen, kar pomeni, da ima večina mladih šolarjev priznana kvalifikacijo. Splošno gledano demografsko recesijo zelo ugodno obravnavajo ustanove terciarnega izobraževanja, ki priznavajo neformalne učne izide kot sredstvo za premagovanje pomanjkanja konvencionalnih učnih izidov.

Pomemben pri spodbujanju priznavanja neformalnih učnih izidov in pojava sistema kot takega, je nacionalni okvir kvalifikacij. V mnogih Evropskih državah so ti okviri še vedno v nastajanju, čeprav so na Irskem v napredni fazi. Njihov pomen za priznavanje neformalnih učnih rezultatov izhaja iz dejstva, da kvalifikacije vključene v nacionalni okvir kvalifikacij, na splošno priznavajo in sprejemajo strokovnjaki in drugi končni uporabniki. Prepoznavanje neformalnega učenja v okviru širše nacionalne kvalifikacije daje **takojšno legitimnost**. Poleg tega nacionalne kvalifikacije zagotavljajo preglednost pri tem, da ljudje vedo v katero smer grejo v smislu učenja in priznavanja kvalifikacij, delodajalci pa vedo koga zaposlujejo. Dodaten razlog, zakaj sta priznavanje neformalnih učnih rezultatov in nacionalni okvir kvalifikacij neločljivo povezana, pa je ta, da oba temeljita na konceptu učnih rezultatov in ne vložkov. V Sloveniji ta okvir kvalifikacij še ni pripravljen, poleg tega predlagatelji opozarjajo na predvidene ovire, če bi se le ta razvil. Vendar pa je že bilo postavljenih nekaj temeljev. Omejitve, ki so jih zaznali je kar nekaj, med drugimi pomanjkanje prepoznavnosti certifikatov, dejstvo, da ti učni rezultati niso vgrajeni v sistem formalnega izobraževanja in usposabljanja, apatija sindikatov in da ne obstaja močna povezava med zaposlitvijo in kvalifikacijami pridobljenimi na neformalen način. Slovenija torej nima soglasja glede enakovrednosti, ki je potrebna med kvalifikacijami, pridobljenimi v formalnem sistemu in tistim, ki se podeljuje na podlagi priznavanja rezultatov skozi različne neformalne oblike izobraževanja (Werquin 2010, 22).

Če se na eni strani neformalna izobrazba in njeno priznavanje kaže kot odgovor na določene potrebne na trgu dela pa je na drugi strani neformalna izobrazba odgovor tudi na reševanje težav, s katerimi se srečujejo določene skupine, katere so zaradi pomanjkanja kompetenc, znanj, spretnosti in veščin lahko poklicno ali socialno izključene. Veliko držav pa se zadnje čase posveča tudi delavnicam poučevanja državnega jezika s katerim želijo pomagati ljudem z nizko stopno pismenosti in migrantom. To se kaže v kar nekaj evropskih državah, najbolj na Danskem, Avstriji, Belgiji ter Nemčiji, kjer so uvedli številne spodbude za poučevanje glavnega jezika (Werquin 2010, 11–12).

Do podobnih značilnosti med državami Evropske unije in problemov pri priznavanju neformalne izobrazbe so prišli tudi pri raziskavi evropskega centra za razvoj poklicnega izobraževanja (CEDEFOP), ki je evropske države (pred letom 2004) na podlagi njihovega vrednotenja in priznavanja neformalnega učenja umestil v pet različnih modelov (Bjornavold 2000 in 2002 v Muršak 2006, 74).

Modeli, kateri med seboj ločujejo države glede na njihovo priznavanje neformalnega izobraževanja so nordijski model (Finska, Norveška, Švedska, Danska), model nacionalnih poklicnih kvalifikacij (Velika Britanija, Irska, Nizozemska), dualni sistem (Nemčija, Avstrija), mediteranski pristop (Grčija, Španija, Italija, Portugalska) in model odpiranja diplom in certifikatov (Francija, Belgija), (Bjornavold v Muršak 2006, 76).

Značilnosti, zaradi katerih se teh pet modelov med seboj razlikuje, je kar nekaj. Države, ki pripadajo nordijskemu modelu, imajo skupno tradicijo v izobraževanju in usposabljanju, zaznamujeta jih vzajemno učenje in skupni nordijski trg dela, ki je omogočil mednarodni transfer kompetenc. V ospredju sta dve značilnosti: izobraževanje in usposabljanje sta visoko institucionalizirana in formalizirana in pokrivata večino posameznih starostnih skupin, obenem pa je izobraževanje tristranska skrb, kar pomeni, da je vodenje usposabljanja zasnovano na sodelovanju in vplivanju državnih delodajalcev in zaposlenih.

Model nacionalnih poklicnih kvalifikacij temelji na kompetencah in je povezan s storilnostjo in usmerjenostjo v »output«. Slabost tega modela je prevelika modularizacija. Ta sistem se je na začetku spopadal z izzivom kako priznavati najrazličnejše učne poti, kar je tudi pripeljalo do pristopov, kot sta priznavanje predhodnega učenja in priznavanje predhodnega izkustvenega učenja. Razvoj obojega je vplival na razvoj evropskih metodologij za priznavanje neformalnega učenja. Pomanjkljivost tega sistema je razvoj prijemljivega kvalifikacijskega standarda. Dokler naj bi ocenjevanje temeljilo na kriterijih, je odločilna kakovost standardov. Tako se kažejo težave pri ohranjanju ravnotežja med preveč splošnimi in preveč specifičnimi opisi in definicijami kompetenc. Sistem kateremu pripadata Nemčija in Avstrija sloni na tem, da veliko pozornosti usmerja v začetno izobraževanje, ob tem pa pozablja in ne dosega ali le delno dosega določene razsežnosti poklicnega usposabljanja. Sistem se precej upira vpeljevanju novejših pristopov pri upoštevanju neformalnega znanja. Mediteranske države pa na drugi strani izstopajo po močnem splošnem izobraževanju, poklicno in strokovno izobraževanje pa pri njih zaostaja in ima tudi manjše število udeležencev, prav tu pa tiči razlog, da ostajajo številne možnosti neizkoriščene, ter da so nastale velike zaloge neformalnega poklicnega znanja, ki jih bo v razvoju prakse priznavanja potrebno ustrezno izrabiti. Pri teh državah se prepozna

metodologija za priznavanje neformalno pridobljenih znanj v obliki orodij za izboljšanje kakovosti pri določenih gospodarskih panogah. Kljub raznih reformam sistemov pa dejanskega napredka pri priznavanju neformalne izobrazbe še ni čutiti, se pa zato opazi velika mera pripravljenosti na te spremembe. Francija kot ena izmed najnaprednejših evropskih držav omogoča posameznikom, z odpiranjem nacionalnih sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, možnost pridobitve poklicnih certifikatov v okviru sistema priznavanja neformalnega znanja. Belgija pa zaenkrat še nima tako jasne strategije. Prvi evropski poskus, da bi vzpostavili sistem prepoznavanja in ocenjevanja neformalnega učenja, je bil prav francoski, leta 1985. Drug pomemben korak je Francija naredila, ko je odprla nacionalne sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja za poklicne certifikate, pridobljene zunaj tega, leta 1992. Tretji velik in pomemben korak pa je bila poteza francoske gospodarske zbornice, ki je vzpostavila postopke in standarde za ocenjevanje, kateri niso temeljili na formalnem izobraževanju (Bjornavold v Muršak 2006, 74–77).

Ker je bila ta študija opravljena pred razširitvijo Evropske Unije s 15 na 25 članic, Slovenije v študiji ni omenjene. Lahko po opazimo, da je v Sloveniji moč zaznati določene značilnosti vseh modelov. Dualni sistem je slabo nadomestilo za ustrezno reševanje problematike priznavanja neformalnega znanja, vendar pa je po drugi strani dobra stran tega modela ta, da je dober kazalec sodelovanja med sfero dela in izobraževanja. Prav tako lahko nekaj značilnosti, ki so prisotne na slovenskem trgu, pripišemo modelu nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Ta model se pri nas še razvija, saj ima kapaciteto zadovoljevanja potreb po potrjenih neformalnih znanjih, vendar pa moramo biti pozorni na to, kako dobro so določeni standardi pripravljene in kako so opisane posamezne kompetence. Pomembno je tudi vedeti, da ta sistem ne dopušča priznavanja za vsa področja, na katerih bi se lahko pokazalo zanimanje za potrjevanje, zato je potrebno, da se v Sloveniji v prihodnosti poskušajo najti rešitve kako ta sistem dopolniti. Prav tako pa lahko Slovenijo deloma povežemo tudi z mediteranskim modelom, saj je tudi pri nas ugled splošnega izobraževanja, predvsem na višji sekundarni stopnji, vse večji. Ker je vpis na gimnazije vsako leto večji, je nekoliko v slabšem položaju tisti del poklicnega izobraževanja, ki se trudi potrjevati zunaj formalnega sistema nastala znanja (Muršak in drugi 2006, 77).

3 PROSTOVOLJNO DELO

Po besedah Mirsafiana je prostovoljstvo osnovna oblika državljskega aktivizma. Prostovoljno delo temelji na učinkovitosti lokalnih združenj in združenj, ki delajo in sodelujejo

na širših območjih. Prav tako je takšno delo široko zastopano, saj se pojavlja v športnih, humanitarnih, verskih, socialnih, neprofitnih in še drugih organizacijah. Prostovoljstvo je aktivnost, za katero posameznik ne dobi plačila in se lahko izvaja v sklopu organizacij ali ne. V tem smislu prostovoljci predstavljajo pomemben potencial za celoten družbeni razvoj (Mirsafian 2011, 2).

Prostovoljno delo prinaša tistim, ki ga izvajajo učno izkušnjo, posamezniku pa skozi njegovo delo omogoča razvoj družbenih veščin in spretnosti. Prav tako prispeva k blaginji posameznika. To je delo, za katerega se ljudje odločajo sami, z namenom pomoči drugim in zanj ne prejemajo plačila. Prostovoljno delo prinaša korist in pomoč tistim, katerim je pomoč v okviru prostovoljnega dela namenjena, prav tako pa se s prostovoljnim delom bogati tako skupnost kot tudi sami prostovoljci. V skupnosti prostovoljno delo krepi solidarnost in medsebojno povezanost ljudi, s čimer se krepi socialna kohezivnost družbe. Prostovoljcem pa se presežki kažejo v večjem zaupanju vase in socialni odgovornosti, novo pridobljenih znanjih, izkušnjah in razvitih socialnih spretnostih, široki socialni mreži znancev in prijateljev (Gril 2007, 1).

Prav tako je pomembno, da je prostovoljstvo prikazano mladim že v njihovih mladih letih, saj je vključenih mladih v tovrstno delo pomembno zaradi njihovega prispevka k razvoju družbe, solidarnosti in demokraciji. Da bi lahko pri teh dejavnostih delovalo čim več mladih, je potrebno spremljati spreminjajočo družbo in na podlagi tega zagotoviti učinkovite podporne ukrepe pri učenju, izmenjavi in razvoju dobrih praks tako na lokalni kot na nacionalni ravni. S tem, ko se spodbuja prostovoljstvo mladih, se izboljšajo tudi pogoji za izvajanje različnih vrst prostovoljstva in njihove kakovosti. Prepoznavajo, priznavajo in vrednotijo se prostovoljska udejstvovanja mladih, poleg tega pa se zvišuje ugled prostovoljcev in prostovoljstva (Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije 2012, 8).

3.1 Definicija prostovoljnega dela

Prostovoljstvo pozna več definicij, ki se med razlikujejo predvsem po splošnosti. Vse te nekoliko različne definicije pa vključujejo naslednje značilnosti:

- svobodna volja oz. lastna odločitev za to dejavnost,
- neplačanost,

- koristnost za druge posameznike, družbene skupine in vso družbo.

Zakon o prostovoljstvu opredeljuje prostovoljstvo kot družbeno koristno neplačano aktivnost posameznika, ki s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispeva k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe (Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije 2012, 8).

Evropski center prostovoljstva (EuropeanVolunteer Center 2017) pa prostovoljstvo opredeljuje kot odsev različnih družbenih akterjev, tako moških, žensk, otrok, kot tudi zaposlenih in nezaposlenih ter ljudi iz različnih etičnih krogov, ki jih druži to, da so vpeti v različne prostovoljne akcije. Prav tako je to način v katerem lahko vsi ljudje sodelujejo pri nastajanju pozitivnih sprememb (EuropeanVolunteer Center 2017).

3.2 Namen in cilj prostovoljnega dela v okviru neprofitnih organizacij

Že sociolog Emil Durkheim je v preteklosti poudarjal pomembnost prostovoljnega dela, saj mu je nadel oznako »socialno lepilo« v družbah z visoko stopnjo profesionalizacije, ekonomskih povezovanj in socialnih slojev. Aspekti neprofitnih organizacij, v katerih se je tovrstno delo odvijalo, pa so postali ključni elementi moderne družbe. Da bi lažje razumeli pomen prostovoljnega dela in njegovo vpetost v družbo, bomo v nadaljevanju opredelili in objasnili delovanje civilne družbe ter neprofitnih organizacij in njuno umeščenost v družbo.

S pojmom civilna družba označujemo nekaj, kar ni država ali gospodarstvo. Je pojem, ki ga je težko definirati, kljub temu pa lahko rečemo, da so pojmi kot so: nepolitičnost, prostovoljstvo, poudarek na sočutnosti in občutek pripadnosti, pojmi, ki opisujejo civilno družbo (Kolarič 2002, 10).

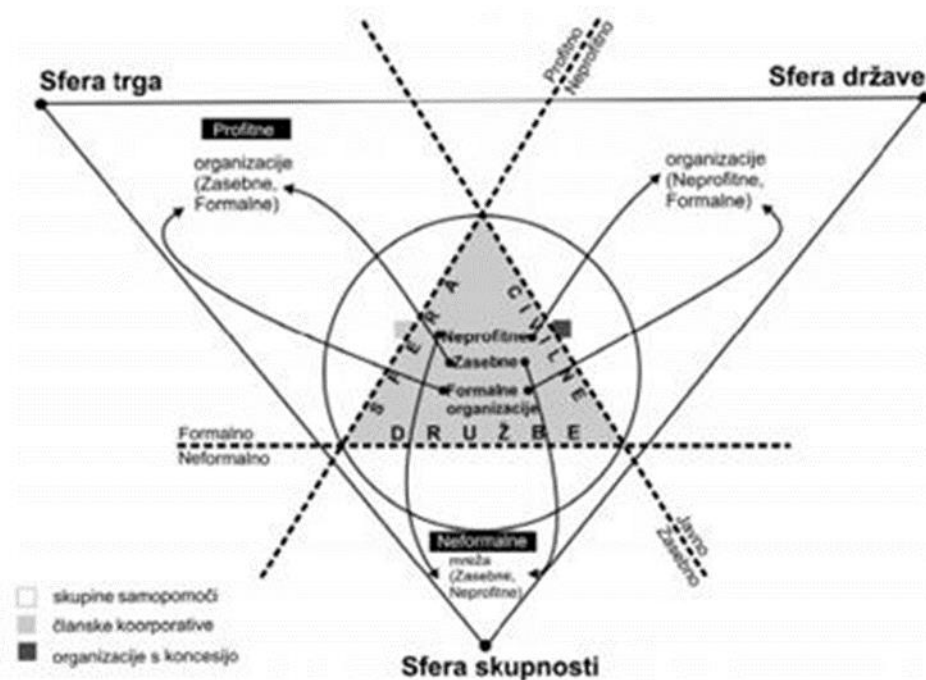
Organizacije, ki niso niti tržne niti državne, naslavljamo pa jih z imeni kot so neprofitne, prostovoljne, humanitarne, civilnodružbene in nevladne organizacije, predstavljajo tisti del civilne družbe, ki se nanaša na organizacije, ki pripadajo civilni družbi. V Sloveniji največkrat uporabljamo izraz nevladni sektor, s tem apeliramo na neodvisnost tega sektorja od države. Neprofitne organizacije delujejo v splošno dobro in so neprofitabilne. Njihov temeljni cilj je, da služijo javnemu dobremu oz. skupnemu interesu. Neprofitno delovanje izhaja iz služenja splošnemu interesu, ki je legitimiziran kot skupni in javni interes. Neprofitne organizacije delimo na javne in zasebne in lahko tako služijo javnemu in/ali zasebnemu interesu. Javnemu

interesu lahko služijo tako javne kot tudi zasebne ne-profitne organizacije, medtem ko skupni interes uresničujejo zgolj zasebne ne-profitne organizacije. Javne organizacije so ustanovljene s strani države, medtem ko so zasebne v lasti fizičnih ali pravnih oseb. Pomembno je poudariti tudi dejstvo, da če je organizacija neprofitna, še ne pomeni, da ne ustvarja dobička. Dobiček vendarle lahko ustvarja, vendar pa mora biti, za razliko od profitnih organizacij, njen dobiček vložen nazaj v samo dejavnost (Kolarič in drugi, 2002, 18).

Glede na svoje funkcije in v okviru svojih dejavnosti v katerih delujejo so neprofitne organizacije pomemben faktor, saj družbi med drugimi prispevajo vlogo ponudnika storitev na trgu. Ker so manj zavezane svojim deležnikom kot druga profitabilna podjetja, si lahko pri svojem upravljanju privoščijo več eksperimentalnih postopkov in uvajanja novih načinov dela, zato lahko služijo kot poskusni zgledi drugim podjetjem. Prav tako imajo vlogo, da pomagajo ter se zavzemajo za različne vrednote, ki lahko pri nekaterih dobičkonosnih poslih, ravno zaradi svoje slabše ekonomske moči, ostanejo spregledane. Neprofitne organizacije imajo tudi vlogo zagovarjanja in posredovanja, saj se zavzemajo za skupine, ki so podvržene diskriminaciji, in skupinam, ki so v manjšini (Anheier 2005, 174).

Ko želimo zasebne neprofitne organizacije umestiti v družbeni prostor, si pri tem najlažje pomagamo s konceptom trikotnika blaginje (glej Sliko 3.2). Trikotnik blaginje vključuje tri temeljne sfere v družbi in nam predstavi odnose v katerih so sfera trga, sfera države in sfera civilne družbe. Iz vseh treh trgov posameznik črpa sredstva za zadovoljitev svojih potreb. Za vsak trg so značilni specifični instrumenti preko katerih se ta sredstva zagotavljajo, tako je instrument sfere trga denar, države moč in sfere civilne družbe solidarnost (Kolarič in drugi 2002, 19).

Slika 3.2: Trikotnik blaginje

Vir: Kolarič in drugi (1002, 17).

Glede na koncept trikotnika blaginje je sfera civilne družbe tisti del družbenega prostora, ki je zunaj sfere trga in zunaj sfere države. Nahaja se torej zunaj sfer, katerih glavna značilnost je dobiček in povečevanje profita ter moči. Prav tako moramo sfero civilne družbe postaviti zunaj sfere skupnosti. Tudi v skupnosti se nahajajo entitete z »diferenco specifik« kar predstavlja socialne mreže, kot so družina, sorodstvo, skupina prijateljev, in druge takšne skupnosti. Njihova diferenca specifična je lastnost neformalnosti. Tako lahko sklepamo, da družbeni prostor ne sestavljajo tri sfere ampak štiri, to so: sfera trga, sfera države, sfera skupnosti ter sfera civilne družbe. Sfero civilne družbe lahko torej najdemo med temi tremi sferami. Dimenzija neprofitnosti, katere namen je služenje javnemu ali skupnemu interesu kot splošnemu družbenemu interesu, razmejuje sfero civilne družbe od sfere trga, dimenzija zasebnosti jo razmejuje od sfere države in dimenzija formalnosti jo od sfere skupnosti. Njena glavna značilnost, katero lahko razberemo tudi iz slike, je ravno ta, da je sočasno zaprta in odprta v odnosu do drugih treh sfer. To se kaže v dimenzijah neprofitno, zasebno ter formalno, kjer te dimenzije v odnosih do sfere trga, sfere države in sfere civilne družbe nastopajo v različnih odnosih (Kolarič in drugi 2002, 19).

V Sloveniji deluje približno 24.000 civilnodružbenih organizacij. Poleg društev tudi zasebni zavodi, verske organizacije in zadruge (Rakar in drugi 2011, 22).

Poleg tega društva in zveze društev v Sloveniji še vedno predstavljajo skoraj 75-odstotni delež med vsemi civilnodružbenimi organizacijami, zasebni zavodi predstavljajo 6-odstotni delež, verske organizacije 4-odstotni delež, zadruge 1,5-odstotni delež in ustanove ali fundacije zgolj 0,7-odstotni delež (Rakar in drugi 2011, 17–18).

Salamon in drugi so se podrobneje ukvarjali s civilno družbo in njeno vlogo v različnih državah po svetu. Kot je navedeno v knjigi *Global Civil Society*, je civilni sektor ekonomsko zelo močen v 36 državah kjer so ga preučevali (gre za države: Nizozemska, Belgija, Irska, USA, Velika Britanija, Izrael, Francija, Norveška, Švedska, Avstralija, Nemčija, Finska, Avstrija, Argentina, Španija, Japonska, Italija, Južna Amerika, Egipt, Peru, Južna Koreja, Kolumbija, Uganda, Kenija, Tanzanija, Češka, Filipini, Brazilija, Maroko, Indija, Madžarska, Pakistan, Slovaška, Poljska, Romunija, Mehika). V teh državah je civilna družba konec devetdesetih let imela skupne odhodke v višini 1,3 bilijona dolarjev, je jo uvršča na sedmo mesto po ekonomski moči in predstavlja sektor, ki zaposluje ogromno ljudi. V omenjenih državah v sklopu civilne družbe deluje 45,5 milijona ljudi (plačanih delavcev in prostovoljcev). Izmed teh je 44 % prostovoljcev (približno 20 milijonov) in 56 % plačanih delavcev (približno 25 milijonov). Te številke kažejo na to kako močen je ta sektor in njegovo zmožnost po mobiliziranju vseh vrst ljudi v skupno delo (Salamon in drugi 2014, 28).

Med zgoraj naštetimi državami pa obstaja tudi kar nekaj razlik med delovanjem civilnodružbenih organizacij. Države se med seboj močno razlikujejo v celotnem obsegu delovne sile organizirane v sklopu civilne družbe.

Delež plačanih delavcev in prostovoljcev se razlikuje od najvišje stopnje 14,4 % ekonomsko aktivnega prebivalstva na Nizozemskem do 0,4 % v Mehiki. Prav tako so Salamon in drugi ugotovili, da je civilni sektor bolj aktiven in večji v bolj razvitih državah. Civilne organizacije v razvitih državah so v povprečju trikrat večje kot tiste v državah razvoja (7,4 % proti 1,9 %). Poudariti moramo tudi dejstvo, da nižji delež civilno-družbenih organizacij v državah razvoja ne pomeni, da je tam stopnja altruizma nižja, ravno nasprotno. Velika večina teh držav ima močno razvito mrežo medsebojne pomoči, kjer se izvajajo podobne dejavnosti kot pri civilnih organizacijah.

Pomembno je tudi dejstvo, da se države med seboj razlikujejo tudi v obsegu plačanih delavcev

oz. prostovoljcev. Od manj kot 20 % na Madžarskem, Izraelu, Braziliji in Egiptu, do 75 % na Švedskem in Tanzaniji. Zanimivo je, da je v razvitih državah splošni obseg prostovoljstva večji kot v državah v razvoju. Številka kaže, da prostovoljci predstavljajo 2,7% ekonomsko aktivnega prebivalstva v razvitih državah, v primerjavi z 0,7 % v državah v razvoju. Vendar pa je plačano osebje organizacij civilne družbe v razvitih državah prav tako večje. Pomembno je omeniti tudi to, da se plačana delovna mesta in prostovoljstvo medsebojno krepijo. In tako domneva, da prostovoljno delo izpodriva plačane delavce, ne drži. Vsaj v teh državah ne, ki so bile analizirane. Izpostavljeno je bilo tudi, da je bila prisotnost prostovoljcev višja tam, kjer je bil tudi višji delež plačanih delavcev in obratno – nižji delež prostovoljcev se je kazal v organizacijah, ki so imele tudi nižji delež plačanih delavcev (Salamon in drugi 2014, 27–31).

Obstoj neprofitnega sektorja se vedno bolj kaže kot nekaj nujnega za ljudi po vsem svetu. Institucije, ki pripadajo temu sektorju, izrazijo skrb državljanov, odgovornost vlade, skrbijo za podporo raznih skupnosti in izboljšujejo življenja ljudi (Salamon in drugi 1999, 32).

3.3 Prostovoljstvo med mladimi

Prostovoljstvo zahteva dolgoročno zavezanost pomoči drugim. Ljudje včasih prenehajo z izvajanjem prostovoljnega dela, ker menijo, da njihova prizadevanja niso priznana, njihova znanja in interesi niso dovolj cenjeni in ker menijo, da nimajo dovolj avtonomije in svobode. Obstajajo mešani dokazi o tem, kaj stoji za trajnim prostovoljstvom in kakšna prizadevanja so učinkovita, da dolgoročno ohranijo prostovoljce. Bennett in Barkensjo sta ugotovila, da je prostovoljska zaveza pozitivno pridobljena zaradi notranjega trženja dobrodelne organizacije in da je zadovoljstvo prostovoljcev odvisno tudi od rednih srečanj z osebjem, rednimi stiki in rednim prenašanjem sporočil med prostovoljci (Oliveira in drugi 2012, 3).

Poleg same pomoči in vrste del, ki jih prostovoljci opravljajo in s tem prispevajo k boljši družbi, ima delo samo velik pomen tudi za same izvajalce pomoči. Ne glede na njegovo stopnjo izobrazbe ali prevladujoče lastnosti morajo strokovnjaki prostovoljcu v času njegovega dela nuditi oporo, znanja in trdo vez z institucijo. Ta odnos pripomore k dobremu delu, prostovoljca pa obogati z dodatno vrednostjo, ki mu lahko kasneje na trgu dela služi kot dodana vrednost njegovim že pridobljenim formalnim kompetencam.

Prostovoljci so pri svojem delu na začetku vpeti v usposabljanje za konkretno delo. Pri tem se seznanijo s cilji, programi in značilnostmi dela, za katero so se odločili. V času svojega dela imajo na voljo strokovno pomoč, ki zajema usmerjanje in koordinacijo prostovoljcev. Prav tako se skozi prostovoljno delo pridobivajo praktična znanja in kompetence ter veščine in znanja, ki vplivajo na razvoj posameznikove osebnosti. Takšne vrste znanja so tudi značilne oblike neformalnega izobraževanja (Mesec in Repovž 1984, 105).

Kot je navedeno v članku *Volunteerism, Civic engagement and the post (2015) agenda*, je v tem vsesplošnem kontekstu prostovoljstvo potrebno razumeti bolj konstruktivno, saj poleg tega, da le-to predstavlja delo, ki je opravljeno zastonj, s čimer ga povezuje največ ljudi, takšne vrste delo predstavlja tudi bližnje povezanost z različnimi družbenimi problemi, in povezanost z različnimi organizacijami. Zaradi tega se lahko izoblikujejo vsaj štiri vrste tipov prostovoljnih aktivnosti: vzajemna pomoč ali samopomoč, storitev in pomoč drugim, sodelovanje ali civilno sodelovanje in zagovornišтво ali kampanje. Te štiri vrste kažejo na to, da je prostovoljstvo lahko več kot samo brezplačna pomoč drugim. Prostovoljstvo je v nekaterih primerih, predvsem v primeru zagovornišтва ali kampanje lahko delo usmerjeno na poti k doseganju sprememb. Moč prostovoljstva je povezana z vrednotami solidarnosti, vzajemnosti, socialnim vključevanjem, socialno kohezijo, krepitvijo moči in individualnim in družbenim dobrim počutjem (United nations volunteers 2015, 164–165).

Ko govorimo o prostovoljstvu med mladimi je pomembno, da izpostavimo predvsem dve vrsti prostovoljstva. Aktivizem ter delo v organiziranih skupinah mladih, kot so mladinske organizacije, društva ali projektne skupine. Tukaj so v ospredju predvsem aktivnosti, ki povezujejo mlade in skozi katere mladi uresničujejo skupen interes. Pri aktivizmu pa je bolj v ospredju odzivnost mladih na aktualne družbene probleme in skozi aktivno delovanje odgovarjajo na te družbene problematike. Razčlenitev teh dveh vrst prostovoljstva med mladimi je pomembno predvsem zato, ker so asociacije, ki jih večina ljudi ob besedi prostovoljstvo dobi, še vedno te, da pri tem gre za prostovoljske krvodajalske akcije, za gasilska društva ali pa za humanitarna dela, ki se kažejo v pomoči bolnim in ostarelim.

Mladi se z vključitvijo v razna prostovoljna dela zavedajo, da to predstavlja nekakšno protiutež naraščajočemu individualizmu in s tem pomaga graditi družbo, slonečo na vzajemni pomoči in solidarnosti ter medsebojnem zaupanju. Prav tako s svojimi dejanji spodbujajo socialno kohezijo in medgeneracijski dialog. Civilna družba tako postaja na področju družbene solidarnosti, nosilec novih vlog, ki sicer ne bi bile opravljene s strani države, lahko pa ogromno

prispevajo k razvoju kulture dialoga posamezne skupnosti (programski dokument Prostovoljstvo mladih 2012, 11).

S tem, ko so mladi vpeti v prostovoljna dela, veliko pridobi družba, prav tako pa veliko pridobijo tudi prostovoljci sami, saj jim to omogoča osebnostno rast ter dozorevanje in kar je še najpomembnejše, pripravo na življenje. S tem, ko so vpeti v tovrstno delo namreč razvijajo svoje osebnostne potenciale, z neformalnim učenjem pridobivajo socialne, organizacijske in komunikacijske veščine ter spretnosti, znanja in izkušnje. Vse te pridobljene kompetence pa lahko kasneje uporabijo na svoji karierni poti in na drugih področjih v življenju. Mlad vpet v to dogajanje postane bolj iznajdljiv, samozavesten, fleksibilen in boljše pripravljen na osamosvajanje. Prav tako pa med samim delom koristno preživlja svoj prosti čas, saj oblikuje socialno mrežo in izboljšuje občutek lastne koristnosti (programski dokument Prostovoljstvo mladih 2012, 12).

Za lažjo predstavo o priložnostih mladih za pridobivanje neformalne izobrazbe skozi prostovoljna dela v Sloveniji, v nadaljevanju sledi raziskava, ki je potekala leta 2005 (Gril in sodelavci, 2006 a). Ta raziskava daje vpogled v obseg prostovoljnega dela mladih v Sloveniji in prikaže značilnosti njegovega izvajanja v različnih organizacijah, ki tovrstno delo tudi nudijo. V raziskavo so bile vključene vse organizacije, za katere so avtorji na podlagi javnega izjavljanja o prostovoljnem delu v preteklih letih sklepali, da v prostovoljstvo vključujejo mlade. To so organizacije, ki so predstavljene na spletnem portalu prostovoljstvo.org ali pa sodelujejo s Slovensko filantropijo ali pa so se v preteklih letih prijavile na javne razpise, ki zahtevajo vključitev mladih prostovoljcev. Na podlagi organizacij, ki so bile v raziskavo vključene, ugotovimo tudi, kje so mladi aktivni in v katere vrste organizacij se mladi prostovoljci lahko vključujejo. Organizacije se v Sloveniji najpogosteje ukvarjajo s prostovoljnim delom na področju socialnega varstva, družbenega vključevanja in prostega časa, pogosto pa tudi na področju kulture in umetnosti ter športa in rekreacije. Poleg teh področij sodelujejo tudi na področju vzgoje, izobraževanja, humanitarnih dejavnosti in taborništva (Gril s sodelavci, 2006).

Pomemben podatek je tudi ta, da je prostovoljno delo v Sloveniji organizirano predvsem v okviru društev in javnih zavodov. V Ljubljani lahko mladi prostovoljno delo opravljajo predvsem v okviru različnih društev, manj v javnih ali zasebnih zavodih, medtem ko drugod po Sloveniji prevladuje delo v okvirih javni zavodov, manj pa v organizaciji društev.

V raziskavi je bilo med sodelujočimi organizacijami največ centrov za socialno delo in svetovalnih centrov (33), mladinskih organizacij (mladinskih centrov, svetov, društev – 27) in domov upokojencev (23). Sodelovali so tudi študentski klubi (14) in organizacije za pomoč osebam s posebnimi potrebami (15) (Gril 2007, 11).

Pomembne podatke o različnih vrstah prostovoljnih organizacij so podali sami mladi prostovoljci, od katerih so lahko sklepali, da jih več sodeluje z več organizacijami hkrati. Podatki so pokazali, da mladi večinoma delujejo v mladinskih organizacijah, kot so mladinski centri, društva, sveti (približno četrtina), centrih za socialno delo in svetovalnih centrih in domovih upokojencev (približno 15 %). Približno desetina pa jih je vključenih v organizacije, ki skrbijo za ljudi s posebnimi potrebami ali študentske klube. V organizacije na področju kulture, humanitarnosti, informiranja in izobraževanja in človekovih pravic, pa se jih vključuje približno 5 %. Z manj kot 5 % vključenostjo pa sledijo razne humanitarne organizacije, politične organizacije, bolnice (okoli 3 %), sledijo jim organizacije za osebe z motnjami v duševnem stanju, organizacije za samopomoč oseb z zdravstvenimi problemi, telefoni za pomoč v stiski, šole, taborniki in skavti, organizacije za pomoč odvisnikom ter ekološke organizacije in organizacije za zaščito živali, kjer se vključenost mladih prostovoljcev giblje od 2,5 % do 1,6 %. Z manj kot 1 % vključenostjo mladih pa nastopajo gasilka društva ter dijaški domovi.

Vendar pa je potrebno omeniti tudi dejstvo, da je rezultat te raziskave verjetno le približek celotnega spektra slovenskih prostovoljnih organizacij, v katerih delujejo mladi. Razlog za to tiči v tem, da nekatere organizacije, kot so okoljevarstvene, turistične, planinske, športne, ipd., v raziskavo niso bile vključene. Drugi razlog pa je lahko tudi termin v katerem je raziskava bila narejena. Ob koncu šolskega leta in med počitnicami, čas, ki za prostovoljske dejavnosti predstavlja zaključek celotne sezone, verjetno ni vključil v anketo toliko prostovoljcev, kot bi jih lahko sicer (Gril 2007, 12).

Ker bomo v nadaljevanju govorili o položaju mladih prostovoljcev in vrsti del, ki jih v organizacijah opravljajo, je pomembno da izpostavimo podatek raziskave (Gril in dr., 2006 a), v katero je vse skupaj bilo vključenih 383 prostovoljcev. Iz raziskave je razvidno, da je v Sloveniji povprečno največ mladih prostovoljcev starih med 19 in 24 let. Druga najpomembnejša starostna skupina je med 15 in 18 leti, tretjo pa predstavljajo osebe med 51 in 63 let. Prostovoljci v Sloveniji imajo večinoma srednješolsko ali visokošolsko izobrazbo (obojih je približno enako), manjši delež pa ima dokončan podiplomski študij ali zgolj osnovno

šolo. Vendar pa so podatki tudi v tem primeru nekoliko skopi, saj so v raziskavo vpeti rezultati zgolj približno polovice organizacij. Več podatkov so organizacije posredovale o zaposlitvenem statusu svojih prostovoljcev (podatki so od 90 % organizacij). V povprečju imajo organizacije največ prostovoljcev študentov (v Sloveniji 23,4 prostovoljcev na organizacijo, v Ljubljani 60,4) in oseb, ki so zaposlene drugje (v Sloveniji 20,8 prostovoljcev na organizacijo, v Ljubljani 57,5). Drugi prostovoljci do dijaki (v Sloveniji 13,6 prostovoljcev na organizacijo, v Ljubljani 25,9) ali upokoјenci (v Sloveniji 4,6 prostovoljcev na organizacijo, v Ljubljani 9,9), najmanj je brezposelnih (2,6 prostovoljcev na organizacijo, v Ljubljani 5,3).

Prav tako je v tej isti raziskavi bil naveden podatek, da je tri četrtine sodelujočih prostovoljcev bilo žensk, četrtina pa moških. Najmanjši delež moških je v starostni skupini mladostnikov, mlajših od 18 let (manj kot petina), največ pa med mlajšimi odraslimi, starimi med 25 in 28 let (skoraj tretjina).

V večino organizacij se mladi prostovoljci vključujejo kot pomočniki, pogosto pa se od njih pričakuje tudi več samostojnosti, ko na projektih delajo kot soizvajalci, timski delavci ali samostojni izvajalci. Prostovoljci imajo v sklopu organizacij v katerih delujejo večkrat tudi možnost izvedbe lastnih projektov, a se za to redkeje odločajo. Če pa se odločijo za lasten projekt, je to večinoma organizacija kakšnega dogodka, izobraževanja ali organizacija kreativne delavnice.

V organizacijah, kjer mladi prostovoljci pomagajo kot pomočniki, imajo tako možnost soodločanja o načinu izvajanja dejavnosti, velikokrat tudi o vsebini dela, redkeje pa sodelujejo pri odločanju o delitvi dela, izbiri sodelavcev ali evalvaciji projektov.

Vloga prostovoljcev se prav tako v večjem delu organizacij razlikuje od vloge zaposlenih, enaka je le v vsaki deseti organizaciji. Prav tako prostovoljci v organizacijah, v katerih delujejo, kasneje nimajo možnosti zaposlitve. Ti podatki nakazujejo na to, da prostovoljno delo ni predhodnik delovnim razmerjem v organizaciji, četudi posameznikom omogoča profesionalen osebnostni razvoj (Gril 2007, 15–29).

Glede na to, da je prostovoljstvo razširjena oblika pridobivanja neformalne izobrazbe, je potrebno poudariti, kakšen bi bil seznam ugodnosti, ki bi lahko nastal ob priznavanju neformalnega učenja. Ena izmed najbolj izrazitih ugodnosti je, da priznavanje neformalnega učenja naredi znanje vidno, saj se priznavanje programov zaključi z dodelitvijo kvalifikacije. Prav tako lahko priznavanje neformalnega učenja pomaga odkrivati vrzeli pri že obstoječih veščinah in tako pomaga delodajalcem pri prepoznavanju le-teh. Zato je priznavanje

neformalnega učenja tudi orodje za načrtovanje usposabljanja učnih aktivnosti. Priznavanje neformalnega učenja lahko obenem posamezniku pomaga doseči določeno stopnjo samozavesti, posledično pa se poveča posameznikovo zaupanje in produktivnost. Priznavanje neformalnega izobraževanja tudi izboljšuje zaposljivost (EDU/EDPC 2007, 10).

3.4 Motivi za prostovoljno delo

Številni modeli in teorije so bili uporabljeni za razlago prostovoljstva. Večina modelov prostovoljne motivacije sloni na funkcionalni motivacijski teoriji, katera pa izhaja iz teorij glede odnosa in prepričanja. Snyder je bil prepričan, da se prostovoljci vključujejo v prostovoljstvo zato, ker tako izpolnjujejo določene psihološke funkcije. Namen funkcionalnega pristopa je določiti in zaznati razloge in cilje, ki motivirajo prostovoljce (Widjaja 2010, 10).

V skladu s funkcionalno teorijo se lahko prostovoljci, ki se odločijo za opravljanje istega dela, za to odločijo na podlagi različnih osnovnih motivov. Ti motivi pa so lahko povezani z različnimi psihološkimi funkcijami. Teorija kaže na to, da bodo prostovoljci začeli s prostovoljnim delom in z njim nadaljevali tako dolgo, dokler se bo aktivnost ujemala in dopolnjevala njihove osnovne motive (Davia in Diaz-Morales 2009, 83).

Clary navaja, da obstaja šest splošnih psiholoških funkcij, ki nagovarjajo k prostovoljstvu. Te funkcije so funkcije vrednot, funkcije razumevanja, socialna funkcija, karierna funkcija, zaščitna funkcija in funkcija stopnjevanja (Clary in drugi 1998, 1517–8).

Funkcija vrednot omogoča posameznikom, da izrazijo vrednote, kot so altruizem in humanitarnost. Posamezniki, ki se za prostovoljstvo odločijo na podlagi funkcije vrednot, želijo pomagati ostalim. Posamezniki, ki se za prostovoljstvo odločijo na podlagi razumevanja, želijo z delom pridobiti dodatne izkušnje in znanja medtem ko se pri socialni funkciji v ospredju pokaže želja po spoznavanju novih ljudi in vpetosti v nove okoliščine. Posamezniki, ki se odločajo za prostovoljno delo na podlagi karierne funkcije, vidijo prostovoljstvo predvsem kot možnost, kjer si lahko naberejo izkušnje za kasnejšo redno zaposlitev ali pa skozi različna prostovoljna dela nabirajo izkušnje ter spoznavajo razne terene za potencialno službo. Zaščitna funkcija služi zmanjšanju negativnega vpliva, ki je velikokrat povezan z občutkom večvrednosti. Pri zadnji stopnjevalni funkciji pa je v ospredju dobro mnenje o samem sebi,

ljudje, kateri se odločijo za prostovoljstvo so zaradi dobrih del in pomoči, ki jo nudijo drugim ponosni nase, kar lahko pomaga njihovi samopodobi (Clary in drugi 1998, 1517–8).

Prav tako je do podobnih rezultatov o tem kaj so motivi prostovoljcev za prostovoljno delo, prišel Zavod za podporo civilnodružbenih iniciativ in multikulturno sodelovanje, kateri so pri svoji analizi na temo »Kaj motivira, navdušuje mlade, da postanejo prostovoljci« pri svojih anketirancih ugotovili, da jih motivira predvsem nova izkušnja, pomoč drugim in druženje. Med drugimi odgovori so bili še, pridobitev novih znanj, občutek, da si koristen in aktiven, nekaj novega, kvalitetno preživljaje prostega časa, dobro delo, spoznavanje novih ljudi, dejavnost izven šole, izziv, ker jim je to vseč in dobrodelnost kot taka. Pri tej analizi je bilo anketiranih 88 mladih, starih med 15 in 29 let (Zavod za podporo civilnodružbenih iniciativ in multikulturno sodelovanje 2012, 14).

Vse že zgoraj omenjene motive za prostovoljno delo, prav tako zasledimo pri že omenjeni raziskavi na slovenskem vzorcu prostovoljnih organizacij, ki so ga opravili Gril in drugi (Gril in dr., 2006a). V svoji raziskavi so navedli, da si tudi prostovoljci, ki so sodelovali pri njihovi analizi želijo s tem pridobiti izkušnje pri delu z ljudmi, želijo delati kaj koristnega in želijo pomagati ljudem v stiski. Ti trije motivi so najpogostejši, med drugimi pa se znajdejo še motivi kot so, prispevati k boljši družbi, dobro izkoristiti prosti čas, naučiti se komunicirati, pridobiti prijatelje, spoznati druge kulture, preveriti poklicne možnosti, pridobiti samozavest, javno delovati, pripadati skupini in biti del skupnosti (Gril 2007, 65).

Kot smo skozi različne analize lahko ugotovili, mlade k prostovoljnemu delu motivira predvsem želja po pomoči, učenju, ter nove izkušnje. Pri veliki večini mladih prostovoljcev pa je moč ugotoviti, da je želja po pomoči drugih bila prisotna že dalj časa. Veliko mladih si želi v družbi preko pomoči drugim, prispevati tudi k boljši družbi in bolj pravični družbeni porazdelitvi. Poleg tega, da jih k prostovoljstvu motivira pomoč drugim in druženje z vrstniki, je pomemben motivator tudi pridobivanje različnih izkušenj.

4 EMPIRIČNIDELE

V empiričnem delu diplomske naloge želim preko intervjujev, ki sem jih opravila, ugotoviti, kako sta neformalna izobrazba in prostovoljno delo med seboj povezana in če so kompetence, za katere prostovoljci menijo, da so jih pri svojem delu osvojili, enake kompetencam, ki jih v svoji literaturi omenja tudi Clary.

4.1 Metodologija

Uporabljena metoda so bili intervjuji prostovoljcev (Priloge 1–6), ki so svoje prostovoljno delo opravili v državi Peru, v Latinski Ameriki. Prostovoljci, s katerimi sem delala tudi sama so svoje delo opravljali v organizaciji Proyecto Amigo Marcelino Pan y Vino, ki se nahaja v Peruju, v mestu Huamachuco.

Sama sem tam delovala dva meseca, v teh dveh mesecih pa sem spoznala še šest prostovoljcev, s katerimi sem intervjuje tudi opravila. Vsi so bili tam različno dolgo, vendar pa nihče manj kot dva meseca, razen ena prostovoljka, ki je prišla tja bolj na ogled terena za kasnejše prostovoljno delo.

Vse osebe sem tudi osebno spoznala, razen ene intervjuvanke, ki je prišla ravno dva dni po mojem odhodu. Intervju ji je bil poslan po elektronski pošti. Intervjuji so zaradi varstva osebnih podatkov anonimni. Sestavljeni so iz petnajstih odprtih vprašanj.

Intervjuji so bili opravljeni s petimi ženskami in enim moškim, starim od 23 do 31 let, opravljeni pa so bili novembra 2016, med časom, ko so prostovoljci svoje delo tudi opravljali. Intervjuvanci so prihajali iz Slovenije, Romunije in Španije. Za lažjo predstavbo so njihovi osnovni podatki predstavljeni v spodnji tabeli.

Tabela 4.1: Osnovni podatki prostovoljcev

	<u>Starost</u>	<u>Narodnost</u>	<u>Spol</u>	<u>Status</u>	<u>Ali je to prva izkušnja s prostovoljstvom?</u>
Oseba 1	23 let	Slovenija	Ženski	Študentka	Ne
Oseba 2	23 let	Španija	Ženski	Študentka	Ne
Oseba 3	24 let	Španija	Ženski	Študentka	Ne
Oseba 4	26 let	Španija	Moški	Študent	Da
Oseba 5	26 let	Romunija	Ženski	Študentka	Ne
Oseba 6	31 let	Romunija	Ženski	Zaposlena	Ne

Vir: lastni vir

Iz tabele so razvidni podatki o starosti, narodnosti, spolu in statusu vsakega od intervjuvancev. Kot je razvidno iz tabele se je starost prostovoljcev gibala od 23 do 31 let, vsi prostovoljci, razen enega so bile ženskega spola. Med šestimi prostovoljci so trije bili iz Španije, dve iz Romunije ter ena iz Slovenije. Razen ene prostovoljke iz Romunije, ki je bila že zaposlena, so vsi ostali bili še študentje. Prav tako zgolj en prostovoljec iz Španije, še nikoli doslej ni imel izkušenj s prostovoljstvom.

Vsi ostali prostovoljci so izkušnje s prostovoljnim delom že imeli in to je bil zame tudi pomemben podatek. Kasneje sem ugotovila, da se teh pet prostovoljcev odloča za prostovoljno delo doma in v tujini zato, ker menijo da se s tem neformalno izobražujejo, izpolnjujejo svoja znanja, ter pridobivajo veščine in kompetence, ki jih drugače ne bi mogli osvojiti. Za vse prostovoljce je prvoten vzrok za prostovoljno delo bila pomoč ranljivim skupinam, vendar pa so se vsi zavedali, da se poleg tega, da nudijo pomoč, tudi sami učijo, pridobivajo kompetence in pridobivajo izkušnje, ki jim bodo v korist pri nadaljnjih delih.

4.2 Organizacija Proyecto Amigo Marcelino Pan y Vino

Hiša Marcelino Pan y Vino je bila ustanovljena leta 1992 s strani italijanskega misijonarja Maria Vidoria iz Laurate Caccivio v Italiji. Ustanovo je ustanovil na ideji prijateljskega projekta, s katerim je meril predvsem na izobrazbo mladih otrok in mladostnikov delavcev. Pomembno je vedeti, da je v Peruju, sploh pa v mestu Huamachuco otrok delavec nekaj zelo

pogostega. Otroci že pri šestih letih začnejo delo kot delavci in to je tudi razlog, da izostajajo od pouka ali pa se le tega sploh ne udeležujejo (Marcelino 2017).

S skupino treh pedagogov je Mario želel tem otrokom in mladostnikom zagotoviti izobrazbo in jim dati prostor kjer se lahko izobražujejo ter učijo veščin, ki jim bodo v prihodnosti koristile. Kot smo že omenili je Hiša Marcelino Pan in Vino locirana v kraju Huamachuco, majhni vasi na severni strani perujskih Andov na višini 3200 nadmorskih metrov. Kljub temu da je vas zgodovinsko in kulturno zelo pomembna, pa je država popolnoma pozabila nanjo in je tako skorajda popolnoma nedostopna in nezanimiva za turiste. Ljudje na tem območju živijo v skrajni revščini in sredi tega dogajanja je kot odgovor na to nastal Proyecto Amigo. Stanje, ki vlada v tej vasi, je skrb vzbujajoče, predvsem stanje med mladimi. Kar 73 % otrok med 6-9 let trpi zaradi lakote, stopnja umrljivosti med dojenčki pa je 45 %. Povprečno število otrok na družino je pet, in ker družinski prihranki niso dovolj visoki, da bi lahko priskrbeli vso družino, ti isti otroci že v rani mladosti začnejo služiti denar in na ta način pomagajo svoji družini. Otroci začnejo delati nekje med 6-14 leti. Delo na polju in tržnici pa ni edine vrste delo, precej bolj skrb vzbujajoče je ilegalno delo v rudnikih, kjer pride ne samo do izkoriščanja otroške delovne sile, pač pa tudi do številnih poškodb in trajnih posledic na človeškem telesu.

Proyecto Amigo se je tako rodil kot odgovor na vsa ta dejanja in služi kot pomoč vsem otrokom in mladostnikom delavcev, prav tako pod svoje okrilje sprejme vse otroke iz revnih in nevarnih območij (Marcelino 2017).

4.3 Analiza

Pri analizi intervjujev se bom opirala na informacije Clarya in njegovih šest osnovnih motivov ter vzrokov za prostovoljstvo. Kot sem že omenila so po Claryu funkcije, ki nagovarjajo posameznika k prostovoljstvu funkcija vrednot, funkcija razumevanja, socialna funkcija, karierna funkcija, zaščitna funkcija in funkcija stopnjevanja.

4.3.1 Funkcija vrednot

Motiv, ki se skriva za to funkcijo je altruizem ter humanitarnost. Prvi razlog pri večini ljudi, ki se odločijo za prostovoljno, je pomoč ranljivim skupinam. In tako je bilo tudi pri mojih intervjuvancih. Vseh šest prostovoljcev je pri svojih dejanjih povezoval altruističen vzgib in vsi so kot razlog za prostovoljno delo navedli pomoč ranljivim skupinam. Zavedali so se, da so v

veliko stvari v življenju nekoliko privilegirani, zato so želeli svoj čas nameniti ljudem, ki v življenju te sreče niso imeli. To se kaže predvsem v njihovih odgovorih na vprašanje, kaj jim prostovoljstvo pomeni.

For me, volunteering means helping people in need and trying to improve the quality of people's lives (Oseba D).

For me, volunteering means helping those in need as well as helping and supporting various organisations. At the same time, volunteering is a form of learning and acquiring the particular knowledge and skills that are not taught at school (Oseba A).

Iz odgovorov je razvidno, da so se svoj odločili nameniti pomoči drugim in s svojim dejanjem okolico opozoriti na te ljudi. Pri tem pa niso pozabili na dejstvo, da se pri opravljanju tovrstnega dela tudi sami marsikaj naučijo. Kar pokaže že na drug Claryev motiv.

4.3.2 Funkcija razumevanja

Pri vprašanju zakaj so se odločili za prostovoljno delo v tujini, je vseh šest prostovoljcev podalo svoje in nekoliko drugačne odgovore, vse pa je povezovalo dejstvo, da so se za to izkušnjo odločili zato, ker so želeli izkusiti nekaj novega, se naučiti nekaj novega o tuji kulturi in sami sebe postaviti pred do sedaj še neznano izkušnjo. Dve prostovoljki sta povedali, da sta izkušnje s prostovoljstvom v tujini že imeli, a sta si obe to izkušnjo pridobili znotraj Evrope, kar jima ni predstavljalo takšnega izziva, kot jima ga je prostovoljstvo v Latinski Ameriki. Prostovoljno delo je vsem šestim predstavljalo izkušnjo, kjer se izpopolnjujejo, nabirajo nove izkušnje in rastejo na osebni ravni, prav tako pa so to izkušnjo dojemali predvsem kot neko zmagovarno kombinacijo, kjer so na eni strani oni, ki pomoč nudijo in ki si želijo spremembe v svetu in so zanje pripravljeni nekaj narediti, po drugi strani pa so se tudi sami želeli naučiti nekaj od ljudi, katerih kultura, običaji in življenjski slog so popolnoma drugačni njihovim.

I decided to work as a volunteer as it is a great opportunity to travel, meet new people and get to know their cultures (Oseba E).

4.3.3 Socialna funkcija

Pri socialni funkciji je Clary kot enega izmed osnovnih motivov poudaril željo po spoznavanju novih ljudi, okoliščin in vpetost v nove razmere. Te motive so pri intervjujih poudarili tudi moji prostovoljci, saj že dejstvo, da so se odpravili na prostovoljno delo v Latinsko Ameriko na nek način kaže na to, da so željni novih izzivov in spoznavanja novih kultur.

I chose to volunteer abroad as I wanted to experience a different culture, learn new things and travel (Oseba D).

I believe that foreign countries provide us with experience and expand our horizons. Thus, we can meet foreign cultures, people and learn about their way of life (Oseba A).

Vseh šest prostovoljcev mi je povedalo, da jih izkušnje pridobljene v tujini naučijo veliko o sebi, pomagajo jim pri samozavedanju sebe kot človeka, jih seznanijo z njihovimi strahovi in jih naučijo kako preživeti, v tujini kjer se morajo spopasti z drugačnim jezikom, drugo kulturo ter tako odreagirati okolju primerno. Omenili so tudi, da so postali še bolj odprti in razumevajoči do drugih ljudi. Prav tako so bili vsi prostovoljci mnenja, da jih bo ta izkušnja, ki so jo pridobili v tujini nekako spremljala skozi celotno življenje in jih opominjala na to, kako razgiban in večplasten je svet in kako zelo pomembno je, da se srečujemo in sodelujemo z različnimi ljudi iz različnih koncev sveta, saj nam to zagotavlja osebno rast in širši pogled na svet.

I believe that it helps me develop as a person. Furthermore, I also believe that my experience in volunteering will increase my chances of getting a job in a desired field (Oseba D).

Kot sem opazila iz odgovorov lahko socialno funkcijo navežem na naslednjo, karierno funkcijo, saj so bili prostovoljci mnenja, da jim lahko vso znanje in izkušnje pridobljene skozi prostovoljno delo pomaga pri kasnejši redni zaposlitvi.

4.3.4 Karierna funkcija

Ker je vseh šest prostovoljcev prostovoljno delo videlo kot obliko neformalne izobrazbe, me je zanimalo, kje v prihodnosti, jim bodo izkušnje, pridobljene s tem delom koristile. Ker je bil en

prostovoljec študent pedagogike, je odgovoril, da mu bodo te izkušnje zagotovo prišle prav pri njegovem poklicu.

My profession and my voluntary work are related. In Spain, I am a secondary school teacher while as a volunteer; I work with smaller children (Oseba C).

Drugi prostovoljci pa so mi prav tako odgovorili, da upajo, da jim bo ta izkušnja koristila na trgu dela, ko bodo iskali zaposlitev. Tri prostovoljke menijo, da ni pri vseh delodajalcih takšne vrste izkušnja nek bonus pri življenjepisu. Strinjale so se, da je odvisno od vrste dela in od kompetenc ter veščin, ki jih delodajalec za določeno delovno mesto išče. Medtem ko je druga polovica prostovoljcev menila, da takšne vrste izkušnja naredi dober vtis na delodajalca, saj se jim zdi, da je vedno več ljudi, ki resnično cenijo tudi znanje pridobljeno na neformalne način in ne zgolj formalno znanje. Poudarili so, da je znanje, ki je vidno na papirju pomembno in nujno, vendar pa dodatno težo dodajajo tudi izkušnje pridobljene na terenu.

It depends on the job. I believe that the employers should take it into consideration much more often. However, it is true that one cannot be praised for his voluntary work if he applies for a job in the economic sector and has poor computational skills (Oseba E).

Poleg tega, da so vsi prostovoljci izboljšali svojo angleščino in španščino, so omenili tudi, da so postali še bolj odprti in razumevajoči do drugih ljudi.

Vseh šest prostovoljcev je bilo mnenja, da takega znanja, kot ga pridobiš s prostovoljstvom v tujini, namreč ni moč dobiti v šolah in univerzah, saj je to praksa, ki ti na domači univerzi ni ponujena. Dve prostovoljki sta sicer povedali, da lahko določene veščine, katere pridobiš na prostovoljnem delu, sicer pridobiš na fakulteti ali pa se jih naučiš celo sam, vendar je prostovoljka poudarila, da to, da neko znanje pridobiš, še ne pomeni, da ga znaš uporabljati. Za primer je navedla, da se sama sicer lahko nauči kako pripraviti delavnico za študente v njeni organizaciji, vendar pa lahko pride do problema, ko bo želela to delavnico realizirati. Zato je po njenem bistveno, da naučeno znanje tudi realiziraš in ga izkusiš na lastni koži.

Not all of them. Voluntary work has also provided me with two other skills - adaptation and managing crisis situation. I think the university knowledge and the knowledge acquired in volunteering complete each other – one being more theoretical while the other more practical (Oseba B).

4.3.5 Zaščitna in stopnjevalna funkcija

Motiv pri teh dveh funkcijah naj bi posameznikom, ki se odločijo za prostovoljstvo, pomagal priti do občutka večvrednosti oz. ponosa, kar se kaže tudi pri njihovi samopodobi in samozavesti. Posamezniki so po tem, ko se odločijo za prostovoljno delo, ponosni na svoja dejanja, kar se izraža pri njihovi samopodobi. Vendar pa teh dveh funkcij pri svojih prostovoljcih nisem opazila. Na trenutke sem zaznala stopnjevalno funkcijo, zaščitne pa ne. Vseh šest mi je zaupalo, da se skozi prostovoljstvo naučijo določenih veščin in da jim tovrstno delo pomaga pri osebni rasti, da pa bi pri tem občutili kakršen koli ponos ali si s tem dvigovali samozavest, pa ni omenil nihče izmed intervjuvancev.

I believe that as a volunteer I have received more knowledge that I have been able to give. During my stay in a foreign country, I have learned a variety of things such as independence, practical skills, language and culture. I have grown as a person as well I spent two unforgettable months that will always remain in my heart (Oseba A).

Res je, da prostovoljno delo pozitivno vpliva na prostovoljce in jih navda z občutkom osebnega zadovoljstva, predvsem zaradi zavedanja, da s tem pomagajo ostalim, zato lahko v tem prepoznam stopnjevalno funkcijo, ki kaže na to, da so ljudje, ki nudijo pomoč ostalim, zaradi teh dejanj počutijo dobro in so ponosni nase. To so izpostavili tudi moji intervjuvanci. Da pa bi se pri tem kazala njihova večvrednost in s tem zaščitna funkcija, pa pri svojem primeru nisem opazila.

4.4 Sklep

Kot sem skozi celoten empiričen del lahko ugotovila je prostovoljno delo za posameznike, ki tovrstno delo opravljajo, pomembna oblika neformalne izobrazbe. Poleg formalne, ki jo pridobijo v izobraževalnih ustanovah, jim prostovoljstvo predstavlja drugi pol izobraževanja, ki je samo še nadgradnja formalnemu polu. Predvsem se je prostovoljstvo izkazalo za učinkovito obliko pridobivanja znanja skozi prakso. Skozi opravljene intervjuje sem lahko ugotovila, da je prostovoljcem pomembna formalna izobrazba in z njo pridobljeno teoretično znanje, vendar pa pogrešajo znanje pridobljeno skozi prakso, zato se jim prostovoljstvo zdi ena izmed oblik, kjer lahko svoje znanje še nadgradijo in kjer se teorija sreča s prakso.

Skozi celotno analizo odgovorov sem ugotovila, da se teorija sklada s samimi odgovori prostovoljcev, in da so ključni motivi za prostovoljno delo ravno humanitarnost, nova izkušnja, spoznavanje z novimi ljudi, vpetost v nove procese, pridobivanje izkušenj, katere jim lahko pomagajo pri iskanju nadaljnje zaposlitve. Vsi motivi, ki jih je predstavil že avtor Clary, so se za ključne izkazali tudi pri prostovoljcih. Edini motiv, ki ga je avtor Clary navedel, ni pa bil prisoten pri odgovorih mojih prostovoljcev, je ta, da se s tem, ko opravljajo neko družbeno koristno delo, viša tudi njihova samozavest. Lahko bi rekla, da motiv dobre samopodobe ni nihče eksplicitno izpostavil, se pa ta motiv kaže pri drugih odgovorih, ki so jih podali. Na primer pri tem, da skozi prostovoljno delo pridobijo nove veščine, katere jim pomagajo pri osebni rasti in da s prostovoljnim delom osebno rastejo in spoznavajo samega sebe.

Vseh šest prostovoljcev je ne glede na to, da so prihajali iz različnih držav v Evropi, imelo glede prostovoljnega dela podobno mišljenje. Pri vseh je bil izpostavljen altruizem in pomoč ranljivim skupinam, vendar pa so bili najbolj vidni motivi povezani s socialno funkcijo. Vsi prostovoljci so namreč svojo izkušnjo poleg pomoči drugim, videli tudi kot odlično izkušnjo za spoznavanje novih ljudi in nove kulture, saj so verjeli da se s tem, ko si postavljen v neznano okolje, največ naučiš. Poleg tega jim je bilo pomembno tudi to, da prek prostovoljnega dela v tujini pridobijo določene veščine in kompetence, katere jim lahko v prihodnosti na trgu dela pridejo prav. Najbolj izrazito znanje, ki so ga pridobili vsi je znanje tujega jezika. Vsi so prostovoljstvo opredelili kot izkušnjo, iz katere so odšli bogatejši in kot izkušnjo, katero bi moral izkusiti vsak.

5 ZAKLJUČEK

Neformalna izobrazba skozi leta pridobiva vedno večji pomen in poleg formalne izobrazbe, posamezniku nudi izboljšavo kompetenc, spretnosti in znanja. Izobrazba je vedno veljala za pomembno, vendar pa sta se učenje in izobrazba v preteklosti povezovala pretežno z izobraževalnimi ustanovami, katere so ključnega pomena pri pridobivanju formalne izobrazbe. Zaradi vse večje globaliziranosti sveta in hitrega pretoka informacij in znanj pa sedaj na

pomembnosti pridobiva tudi neformalna izobrazba. Priznavanje neformalnega izobraževanja je za posameznike ključnega pomena predvsem z vidika olajšanja in izboljšanja pogojev za vstop na trg dela.

Skozi razvijanje svojega raziskovalnega vprašanja so me zanimali motivi za opravljanje prostovoljnega dela ter ključne kompetence, ki jih prostovoljci z opravljanjem prostovoljnega dela pridobijo. Pri tem sem ugotovila, da je prostovoljstvo zaradi svoje praktične naravnosti ena izmed oblik neformalne izobrazbe, ugodna izbira marsikaterega posameznika, ki želi skozi prostovoljsko udejstvovanje pridobivati neformalno izobrazbo. Mladi se namreč zavedajo, da sama formalna izobrazba ni več dovolj, predvsem pa si želijo več praktičnega znanja, zato se tudi odločajo za prostovoljstvo. Kot prostovoljce jih primarno žene altruističen vzgib, vendar pa se v ozadju skrivajo tudi drugi motivi, povezani predvsem z izobraževanjem in nabiranjem novih izkušenj. Izobraževanje je tako bilo, poleg altruizma in socialnih vzgibov, eden izmed motivov za prostovoljstvo. Ravno karierna in socialna funkcija sta pri prostovoljcih najbolj v ospredju, saj poleg znanja, ki ga v sklopu prostovoljstva predajo drugim ljudem, tudi sami pridobijo določene kompetence in veščine, katere želijo uporabiti pri svoji karierni poti. Poleg tega pa pri opravljanju prostovoljnega dela spoznavajo različne ljudi in tako širijo svojo socialno mrežo.

Ker je učenje v današnjem času pridobilo izrazito mesto v družbi in ker se koncept učenja razlikuje od nekdanjega koncepta, se tudi meja med učenjem in prostim časom počasi spreminja in ruši standardne oblike učenja. Nove oblike učenja in razne aktivnosti, katerim posameznik namenja prosti čas, poskrbijo za razvijanje raznih sposobnosti in kombinacijo učenja ter preživljanje prostega časa. Prav tako prostovoljstvo krepi medsebojno zaupanje in solidarnost, posledično pa se krepi tudi socialna sfera družbe in civilna družba. Najbolj odmevne in znane civilnodružbene organizacije so društva, zavodi, mladinske organizacije in verska združenja. Ker pa se poleg teh klasičnih civilnodružbenih organizacij, ki so se že zasidrale v življenja ljudi, vedno bolj izpostavljajo tudi druge oblike organizacij, je potrebno, da se spodbuja prostovoljstvo mladih, saj le na ta način prispevamo k razvoju novih oblik civilnodružbenih organizacij ter zvišujemo ugled prostovoljstva. Poleg tega, da je prostovoljstvo ena izmed oblik, kjer pridobivamo neformalno izobrazbo, moramo vedeti, da samo udejstvovanje in nabiranje izkušenj služi tudi k dvigu posameznikovi samozavesti, kar se posledično kaže tudi pri boljši zbranosti in zavzetosti za opravljanje dela.

Kljub novim oblikam učenja in vsem spremembam, ki so se na področju učenja in neformalne izobrazbe pojavile v zadnjih letih, pa še vedno obstajajo določeni problemi. Nanje naletimo predvsem, ko govorimo o priznavanju neformalnega izobraževanja in možnostih mladih do učinkovitega in zadovoljivega pristopa na trg dela.

Priznavanje neformalnega izobraževanja je z vidika posameznika pomembno predvsem zaradi izboljšane kasnejšega prihoda na trg dela, vendar pa je problem s katerim se srečujejo ta, da je sodelovanje, katero je pomembno za priznavanje in upoštevanje neformalne izobrazbe, med izobraževalnimi ustanovami, podjetji in posameznikom, nekoliko oteženo.

Za Slovenijo je še posebej pomembno to, da bolj optimizira porabo človeških virov, za samo fleksibilnost in prehodnost sistema pa bi bilo zaželeno, da bi vsi pridobljeni certifikati odpirali pot k prehodu ali nadaljevanju izobraževanja.

Upoštevanje neformalnega izobraževanja je nekaj, za kar si prizadevajo tudi prostovoljci, katere sem anketirala in rezultate uporabila v svojem empiričnem delu. Iz empiričnega dela sem lahko ugotovila, da vsi prostovoljci radi opravljajo delo prostovoljca in na tak način pomagajo ustvarjati boljšo družbo. Vendar pa jim je prav tako kot pomoč ranljivim skupinam, pomembno tudi znanje, ki ga sami pri tej izkušnji pridobijo. Nove kompetence in znanja jim predstavljajo vedenje, ki se ga na formalen način v šolah in univerzah ne da pridobiti. Bili mnenja, da je praktičen način dela nekaj popolnoma drugega kot teoretičen, kateri še vedno prevladuje na večini šol in fakultet. Ker pa se poleg formalne izobrazbe, ki so si jo pridobili v šoli, izobražujejo še na področju neformalnega izobraževanja, želijo s tem pridobiti tudi konkurenčno prednost, ko bodo enkrat vstopili na trg dela. Zato tudi njim priznavanje neformalnega izobraževanja ogromno pomeni.

Pomembno pa je vedeti, da je uvajanje sistema priznavanja znanj in spretnosti, kompleksen proces, ki zaradi postopka integracije različnih izobraževalnih ustanov, ne more biti rešen čez noč. Priznavanje neformalnega izobraževanja je interdisciplinarni proces, ki zahteva sodelovanje izobraževalnih ustanov, podjetij in posameznikov.

Formalno in neformalno izobraževanje je pomembno sredstvo za uresničitev programa vseživljenjskega učenja in je potrebno za kakršno koli preoblikovanje družbe ter botruje dejstvu, da se kot posamezniki lažje prilagodimo gospodarskim in ekonomskim potrebam vedno spreminjajoče se in odprte družbe 21. stoletja.

6 LITERATURA

1. Barle Lahkota, Marta, Nada Trunk Širca in Dušan Lesjak. 2008. *Družba znanja: Izzivi izobraževanja v 21. stoletju*. Koper: Fakulteta za management.
2. Davia Celeste, Maria in Juan Francisco Diaz-Moralez. 2009. *Age and motives for volunteering: Further evidence*. *Europe's Journal of Psychology*. Dostopno prek: [file:///C:/Users/Uporabnik/Downloads/268-251-1-PB%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Uporabnik/Downloads/268-251-1-PB%20(1).pdf) (20. julij 2017).
3. EDU/EDPC. 2007. *Terms, concepts and models for analysing the value of recognition programmes*. Dostopno prek: <http://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/41834711.pdf> (10. avgust 2017).
4. European Volunteer Center. 2017. *Why volunteering matter?* dostopno prek: <http://www.ce.v.be/about/why-volunteering-matters/> (19. julij 2017).
5. Gill, E., Clary, Robert D Ridge, Arthur A. Stukas, Mark Snyder, John Copeland, Julie Haugen in Peter Miene. 1998. *Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach*. American Psychological Association. Dostopno prek: <https://www.scribd.com/document/268121236/Clary-Et-Al-1998> (1. julij 2017).
6. Gril, Alenka. 2007. *Prostovoljstvo je proizvodnja smisla*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
7. Ivančič, Angela, Vida A. Mohorčič Špolar, Natalija Vrečar, Metka Svetlina, Samo Pavlin, Ivan Svetlik, Veronika Šlander in Mojca Blažič. 2007. *Priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja: aktivnost OECD 2006-2007: nacionalno poročilo za Slovenijo*. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje.
8. Jelenc, Zoran. 1998. *Vseživljenjsko izobraževanje in vseživljenjsko učenje*. Ljubljana: Andragoški center RS.
9. Kolarič, Zinka, Andreja Črnak-Meglič in Maja Vojnovič. 2002. *Zasebne Neprofitno-volonterske organizacije v mednarodni perspektivi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
10. Laval, Christian. 2005. *Šola ni podjetje: neoliberalni napad na javno šolstvo*. Ljubljana: Krtina.
11. Marcelino.org. Dostopno prek: <http://marcelino.org/> (15. julij 2017).
12. Mesec, Blaž in Dušan Repovž. 1984. *Prostovoljno delo na področju socialnih dejavnosti* Ljubljana: Višja šola za socialne delavce.
13. Mladinski svet Slovenije. 2010. *Prostovoljstvo mladih*. Ljubljana: Mladinski svet Slovenije.

13. Muršak, Janko, Tadej Vidmar, Polona Kelava, Dejan Hozjan, Veronika Šlander, Maja Accetto in Irena Komac. 2006. *Neformalno izobraževanje odraslih – nova možnost ali zgolj nova obveznost*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
14. Pavlin, Samo. 2007. *Vloga znanja pri profesionalizaciji poklicev*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
15. --- in Ivan Svetlik. 2008. *Razvoj profesionalnih kompetenc v slovenskem visokošolskem prostoru*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
16. Rakar, Tatjana, Tomaž Deželan, Senka Vrbica, Zinka Kolarič, Andreja Črnak-Meglič in Mateja Nagode. 2011. *Civilna družba v Sloveniji*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, Formatisk.
17. Salamon, Lester M., Helmut K Anheier, Regina List, Stefan Toeplet in S. Wojciech Sokolowski. 1999. *Global Civil Society: Dimension of the non profit sector*. Dostopno prek: <http://ccss.jhu.edu/wp-content/uploads/downloads/2011/08/Global-Civil-Society-I.pdf> (11. junij 2017).
18. ---, S. Wojciech Sokolowski, Megan A. Haddock in Helen S. Tice. 2013. *The state of global civil society and volunteering. Latest findings from the implementation of the UN non profit handbook*. Dostopno prek: http://ccss.jhu.edu/wp-content/uploads/downloads/2013/04/JHU_Global-Civil-Society-Volunteering_FINAL_3.2013.pdf (11. junij 2017).
19. ---, Wojciech S. Sokolowski. 2014. *Global civil society. Vol. 2, Dimensions of the nonprofit sector*. London: Kumarian.
20. Trunk Širca, Nada in Doris Gomezelj Omerzel. 2006. *Implementacija sistema priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja v slovenski visokošolski prostor*. Koper: Fakulteta za management.
21. Ule, Mirjana. 2002. *Socialna ranljivost mladih*. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport. Urad Republike Slovenije za mladino. Ljubljana in Maribor: Artisej
22. --- in Vlado Miheljak. 1995. *Prihodnost mladine*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino.
23. United Nations Volunteers. 2015. *Volunteerism, civic engagement and the post-2015 agenda*. Dostopno prek: <http://www.civicus.org/images/Volunteerism%20civic%20engagement%20and%20the%20post%202015.pdf> (18. julij 2017).
24. Vidmar, Tadej. 2009. *Vzgoja in izobraževanje v antiki in srednjem veku*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

25. Werquin, Patrick. 2010. *Recognition of Non-Formal and Informal learning: Country Practices*. OECD. Dostopno prek: <https://www.oecd.org/edu/skills-beyond-school/44600408.pdf> (10. avgust 2017).
26. Widjaja, Emmeline. 2010. *Motivation behind volunteerism*. 2010. Claremont McKenna College. Dostopno prek: http://scholarship.claremont.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1015&context=cmc_theses (3. julij 2017).
27. Zaki Dib, Claudio. 1987. *Formal, non-formal and informal education: Concepts/applicability*. Institute of Physics. University of Sao Paulo, Brazil. Dostopno prek: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.627.4011&rep=rep1&type=pdf> (10. avgust 2017).
28. Židan, Alojzija. 2009. *Vzgoja mladih za demokracijo v 21ih stoletju*. Ljubljana: Izdajatelj Fakulteta za družbene vede.

7 PRILOGE

Priloga A: Intervju z osebo A

Gender: ženski

Age: 23

Nationality: Slovenian

Is this your first volunteering experience?

No

Why did you decide to become a volunteer in a foreign country?

I believe that foreign countries provide us with experience and expand our horizons. Thus, we can meet foreign cultures, people and learn about their way of life.

What does volunteering mean to you?

For me, volunteering means helping those in need as well as helping and supporting various organisations. At the same time, volunteering is a form of learning and acquiring the particular knowledge and skills that are not taught at school.

Do you consider volunteering only as a means of helping vulnerable groups or even some kind of a learning strategy for yourself?

As I have already mentioned, for me, volunteering means helping and supporting others. At the same time, I also consider it a useful learning strategy.

Do you believe that these vulnerable groups you have taken care of can also teach you anything? If so, why and what have you learnt from them?

I believe that as a volunteer I have received more knowledge that I have been able to give. During my stay in a foreign country, I have learned a variety of things such as independence, practical skills, language and culture. I have grown as a person as well as spent two unforgettable months that will always remain in my heart.

Do you believe the experience gathered abroad will be of use for your future career?

There are not many people, at least in Slovenia, that have a volunteering experience. On the other hand, the number of people with a university degree has been in constant increase. However, most people lack practical experience and the volunteering is a great opportunity to

expand the horizons and acquire new knowledge. I believe the additional experience and practical knowledge acquired in volunteering will soon be of greater use to the employers as the university degree.

Do you believe volunteering has helped you acquire new knowledge? Why?

Yes, I do. Working abroad enriches everyone. It provides you with useful knowledge about people and their problems, foreign cultures and way of life. This is the knowledge that can hardly ever be acquired at school.

Why do you consider such knowledge important?

It helps us see the world from the broader perspective, think about the other people's problems and expand horizons. All this makes us more patient, sympathetic, as well as, wiser. We start to better understand people and accept different opinions.

Do you believe that future employers consider volunteering an advantage?

Yes, I believe volunteering can be an advantage when applying for a job. It is of vital importance to show additional skills to the potential employer. The volunteering experience undoubtedly makes a person different from the other candidates and perhaps even more unique.

What kind of skills and experiences have you acquired during or at the end of your voluntary work?

I have managed to grow as a person, become more independent as well as improve my Spanish. I have acquired new practical skills, improved my understanding of children, adults, their culture and way of life.

Do you believe it is possible to acquire skills and knowledge mentioned above at school or university?

No, I do not believe so. As a volunteer, you have the best opportunity to learn spontaneously through experience. Neither books nor school can replace the knowledge acquired abroad.

Has the volunteering helped you grow personally? Why so?

Yes, I believe it is the main reason of my personal growth. I have started to be more grateful and independent. As a volunteer, I found myself in various unpleasant and unfamiliar situations which proved to be quite a challenge. I believe that every student should work as a volunteer for a limited period of time.

Priloga B: Intervju z osebo B

Gender: female

Age: 31

Nationality: Romanian

Is this your first volunteering experience?

No. I first worked as a volunteer at a film festival when I was 15 years old. Later, I joined a cultural organization as a volunteer and was supporting different initiatives and festivals in my free time. When I was 26, I went to Poland as a European Volunteer (EVS). I stayed there for a while and then continued my volunteering career.

Why did you decide to become a volunteer in a foreign country?

Volunteering in a foreign country is anything but new to me. Although Europe is a very diverse continent in terms of social and economic development, values and even history, the European nations eventually form a common European culture. I have chosen to go abroad as I wanted to embrace a different reality, to question my cultural norms and prejudices, and, therefore, to discover myself. On the other hand, I wanted to help and support the people in need. I believe that in Europe, people do have needs as well but they can be tended by NGOs and volunteering, but here, in Peru, the people's needs are much more visible, more urgent, more defined. The Maslow's Hierarchy of Needs first describes basic needs – the ones deciding whether the person will live or die. In Peru, people have much more basic needs than their colleagues in Europe.

What does volunteering mean to you?

I come from a culture focused on individuals so it is hard to believe in total altruism as well as in the idea of volunteering, as it started 90 years ago. For me, volunteering is definitely a win/win situation. I am giving my time, energy, skills to a good cause, to a community of

people and in return, I am receiving even more skills, energy and inspiration. I am also developing as an individual. I have become a part of a community of people and I am redesigning and reinventing myself every day. Furthermore, I am an idealist who believes that a better world starts with me and that volunteering is its finest expression.

Do you consider volunteering only as a means of helping vulnerable groups or even some kind of a learning strategy for yourself?

Volunteering has a lot of different forms. As mentioned above, I first worked as a volunteer at a film festival and I used it as a means of socialization. Therefore, volunteering is not just helping the vulnerable groups. I believe one can learn a great deal from a voluntary work. I have learnt many things. Now, for example, I am learning to work with Wordpress. However, I have mostly developed the “soft skills”, I have become more intercultural aware, I have started to respect diversity as well as acquired empathy, patience and acceptance.

Do you believe that these vulnerable groups you have taken care of can also teach you anything? If so, why and what have you learnt from them?

I believe I can learn from every human being. I think we all have different life experiences which are all unique and we can learn from it. I have realized that meeting new people fills me with joy and happiness and “nosce te ipsum” is a noble, fun and useful occupation. At the moment, I am learning how to reduce my needs and wishes. If children from Peru can survive on rice and be happy with it, why can't I? I have also started to enjoy life and the little things. Moreover, I am learning about altruism and the importance of family and community, a concept that is losing its importance in Europe. In Peru, people often share their food and possessions with one another.

Do you believe the experience gathered abroad will be of use for your future career?

Yes, I believe so.

Do you believe volunteering has helped you acquire new knowledge? Why?

I believe I have acquired skills and knowledge that cannot be acquired in my home country. I have experienced many things like the real taste of bananas, the determination in children's voice when they talk about the civil war in Peru, the surprise in women's faces when they see

a green-eyed person, the lack of air when hiking over 3500 m high, the smell of Peruvian street food, the word for “lands” in an old Inca dialect, etc.

Why do you consider such knowledge important?

I believe it to be very important. As a volunteer, I have discovered the size and the diversity of the world. I just feel more appreciative and thankful for everything I have the chance to see and experience.

Do you believe that future employers consider volunteering an advantage?

I think it depends on the country. The employers in the countries with strong democratic principles and a high sense of civic responsibility, such as Nordic countries, Germany, England, value such experiences. On the other hand, in the countries like Romania or Poland, which have a history of communism and “forced” volunteering as well as little appreciation of community cohesion, such experience can be perceived as a waste of time. It also depends on the work field, however.

What kind of skills and experiences have you acquired during or at the end of your voluntary work?

I have learnt Spanish, a different way of NGO work and management, specific programmes such as Wordpress and crowdfunding sites, new types of workshop methodologies, new cooking styles, etc ...

Do you believe it is possible to acquire skills and knowledge mentioned above at school or university?

Not all of them. Voluntary work has also provided me with two other skills - adaptation and managing crisis situation. I think the university knowledge and the knowledge acquired in volunteering complete each other – one being more theoretical while the other more practical.

Has the volunteering helped you grow personally? Why so?

Of course.

Priloga C: Intervju z osebo C

Gender: male

Age: 26

Nationality: Spanish

Is this your first experience with volunteering?

Yes

Why did you decide to become a volunteer in a foreign country?

To learn about different cultures.

What does volunteering mean to you?

To help improve the situation in a local community and develop new skills

Do you consider volunteering only as a means of helping vulnerable groups or even some kind of a learning strategy for yourself?

I believe a volunteer is of vital importance for the local community as it helps it develop. Furthermore, he himself can also develop new useful skills which are not directly linked to his voluntary work.

Do you believe that these vulnerable groups you have taken care of can also teach you anything? If so, why and what have you learnt from them?

I believe so. The vulnerable groups can teach you various new skills.

Do you believe the experience gathered abroad will be of use for your future career?

Of course, my profession and my voluntary work are related. In Spain, I am a secondary school teacher while as a volunteer, I work with smaller children.

Do you believe volunteering has helped you acquire new knowledge? Why?

Yes, as a volunteer, I have the opportunity to explore other ways of teaching techniques.

Why do you consider such knowledge important?

Back in Spain, I will be able to provide my students with various educational techniques.

Do you believe that future employers consider volunteering an advantage?

Yes, I believe so.

What kind of skills and experiences have you acquired during or at the end of your voluntary work?

Mainly, social skills, new teaching techniques and personal development.

Do you believe it is possible to acquire skills and knowledge mentioned above at school or university?

No. Sometimes, it is necessary to go abroad and abandon your comfort zone to grow as a person. University degree cannot give you everything.

Has the volunteering helped you grow personally? Why so?

As a volunteer, I have learnt many new things, including cooking. Volunteering also teaches you how to take care of yourself as well as solve your daily problems.

Priloga Č: Intervju z osebo Č

Gender: Female.

Age: 26.

Nationality: Spanish.

Is this your first experience with volunteering?

No.

Why did you decide to become a volunteer in a foreign country?

Because I think cultural differences will help me grow as a person.

What does volunteering mean to you?

It is an opportunity to support and stand for a thing in which I believe in with all my heart.

Do you consider volunteering only as a means of helping vulnerable groups or even some kind of a learning strategy for yourself?

I believe that as a volunteer, I can help others and improve my organizational skills.

Do you believe that these vulnerable groups you have taken care of can also teach you anything? If so, why and what have you learnt from them?

Yes I do. The volunteering is not only a one-way activity. I believe it to be more than that. I have been able to relearn and remember the basic and simple values that my culture has either forgotten or abandoned. I have become more understanding and receptive for other people's needs.

Do you believe the experience gathered abroad will be of use for your future career?

I believe so.

Do you believe volunteering has helped you acquire new knowledge? Why?

I would say that it is a more creative way to express yourself and share your knowledge.

Why do you consider such knowledge important?

Because informal education is very important. You learn a lot of new thing which helps you grow personally.

Do you believe that future employers consider volunteering an advantage?

I think future employers will appreciate it.

What kind of skills and experiences have you acquired during or at the end of your voluntary work?

I became more independent, more open minded and I learned to take care of myself. Also I have a feeling I improved my communicational skills and I learned a lot about Peruvian culture and their lifestyle.

Do you believe it is possible to acquire skills and knowledge mentioned above at school or university?

No, because school and university do not have the “reality factor”.

Has the volunteering helped you grow personally? Why so?

I think it did help me grow personally. I have also become a more open-minded person.

Priloga D: Intervju z osebo D

Gender: Female

Age: 24

Nationality: Romanian

Is this your first volunteering experience?

No

Why did you decide to become a volunteer in a foreign country?

I chose to volunteer abroad as I wanted to experience a different culture, learn new things and travel.

What does volunteering mean to you?

For me, volunteering means helping people in need and trying to improve the quality of people’s lives.

Do you consider volunteering only as a means of helping vulnerable groups or even some kind of a learning strategy for yourself?

It is also a development and learning opportunity. Nevertheless, the main reason is helping others.

Do you believe that these vulnerable groups you have taken care of can also teach you anything? If so, why and what have you learnt from them?

Yes, I strongly believe that working with different groups can help you develop and learn new things such as their language, culture and traditions.

Do you believe the experience gathered abroad will be of use for your future career?

I believe that it helps me develop as a person. Furthermore, I also believe that my experience in volunteering will increase my chances of getting a job in a desired field.

Do you believe volunteering has helped you acquire new knowledge? Why?

Of course, for me, volunteering is a type of non-formal education.

Why do you consider such knowledge important?

It can help me to further develop personally and professionally.

Do you believe that future employers consider volunteering an advantage?

I think that it depends on the type of job. Some employers genuinely appreciate it while the others see it more as a bonus.

What kind of skills and experiences have you acquired during or at the end of your voluntary work?

First, I have improved my Spanish language skills. Moreover, I have also improved my social skills, as well as, computer skills.

Do you believe it is possible to acquire skills and knowledge mentioned above at school or university?

I think it is possible but only to a certain degree and in a different way. The universities are limited by curriculums and internal regulations.

Has the volunteering helped you grow personally? Why so?

Yes, I believe I have become more open-minded, adaptable and flexible in my work and as a person.

Priloga E: Intervju z osebo E

Gender: Female.

Age: 23.

Nationality: Spanish.

Is this your first experience with volunteering?

Yes.

Why did you choose volunteering in a foreign country?

I decided to work as a volunteer as it is a great opportunity to travel, meet new people and get to know their cultures.

What does volunteering mean to you?

Helping people. It is also a great opportunity to getting to know yourself better and a good way to help others.

Do you consider volunteering only as a means of helping vulnerable groups or even some kind of a learning strategy for yourself?

It is an effective way of learning. By going somewhere and helping somebody, you realise your potentials, priorities and values. In addition, this is a unique experience which exposes you to foreign habits and cultures. It helps you grow up and get rid of certain cultural frameworks we have all been placed in. Furthermore, you become more independent.

Do you believe that these vulnerable groups you have taken care of can also teach you anything? If so, why and what have you learnt from them?

Yes, a great deal. It is about sharing knowledge. They have taught me different values that the modern world has abandoned. They also introduce you to their culture, habits, language and history. Above all, they teach you gratitude.

Do you believe the experience gathered abroad will be of use for your future career?

Of course. It will help me on a daily basis, in interaction with people and the environment as well as in ordinary things. There are certain things that cannot be learnt at school and the relations with the world and people are one of them.

Do you believe volunteering has helped you acquire new knowledge? Why?

Yes, I do. Being alone in a foreign territory and embedded in a foreign culture can help you grow. You have to take care of yourself, learn a new language and survive in the foreign environment. All of this helps you to become culturally and emotionally independent and stable.

Why do you consider such knowledge important?

Because a university degree cannot help you develop the good and satisfactory interpersonal relations. The communication skills cannot be learned from the notebooks. You just have to go and work with vulnerable groups in order to be able to put yourself in somebody else's shoes later on.

Do you believe that future employers consider volunteering an advantage?

It depends on the job. I believe that the employers should take it into consideration much more often. However, it is true that one cannot be praised for his voluntary work if he applies for a job in the economic sector and has poor computational skills.

What kind of skills and experiences have you acquired during or at the end of your voluntary work?

Mainly communication skills, empathy and knowledge of their culture and history. Volunteering also contributes to your personal growth.

Do you believe it is possible to acquire skills and knowledge mentioned above at school or university?

Not at all. Being alone in a foreign country means you must rely only on yourself. No textbook will ever teach you what to do when you are lost, robbed, etc.

Has the volunteering helped you grow personally? Why so?

Yes, it has. I have realised what kind of person I want to be.